

DIYON **Giu visuvisuna i gilumi** **Lainuwanega**

Diyon Giu visuvisuna i giluminaba Yesu taunana Maimaituwa Giuna kenakena nonogina, “i waila lava te mododemo i miya.” Niga bukana ya giugiuweda te tauiyevina ba Yesu sai sumaḡe te tana taunana Tauwaiyawasana, Maimaituwa Natuna, bi edi waisumaḡemo kaka yawasana sa vai (20.31).

Giu i waila lava

¹ Muliḡa kaka bai matabudi a tubuḡana bi pakanemo ba Giu, bi Giuna ba Maimaituwa vaitena, bi Giu taunana Maimaituwa. ² Muliḡa kaka bai matabudi a tubuḡana bi Giu ba Maimaituwa vaitena. ³ Tana dabanemo mwali matabudi Maimaituwa i voyedi, tana bi geḡa maso mote Maimaituwa bai ḡesauna i voye. ⁴ Tana lisinemo ba yawasana, bi mba yawasanina ba lava matabudi edi yanayana. ⁵ Bi yana ba boimatuwemo ya yanayana, bi boimatuwa mote ḡemoḡemotina te ima lauyovoḡe.

⁶ Mba ḡome ba oloto isana Diyon, Maimaituwa i giukamaḡe te i tava. ⁷ Tana i tava te lava lisidimo yanayana i giuwata bi ena giumo ba lava matabudi sai sumaḡa. ⁸ Diyon tana mote yanayana, bi i tavana mba yanayanana i giuwata. ⁹ Yanayana giugiukauwina kaka dobumo ya yovo

bi tana taunana kaka lava matabudi yanayana ya vitedi.

¹⁰ Tana dabanemo Maimaituwa dobu i voiye bi geḡa te, dobumo i yovona ba dobu lavedi mote a kitaḡone. ¹¹ Tana i yovo ena lava otidi lisidimo, bi geḡa te mote a giuvai. ¹² Bi tedi mabai a giuvai bi isanemo ai sumaḡana ba i waianinedi te Maimaituwa natunatuna. ¹³ Tedi mote tina bi tama edi ḡowanemo ee lava ota edi ḡailisimo a tubuḡa bi Maimaituwa ena ḡailisimo a tubuḡa vitala. ¹⁴ Giu i waila lava bi lisidemo i miya. Tama ena ḡailisi namalina ke kita, Natuna lauḡemotina namalina, Tana Tamana lisinaḡa i yovo, sagu bi giukauwa i waiwanavu.

¹⁵ Diyon ba tana taunana i giugiuwata bi kalinana dididiginemo i giugiuna gado, “Niga taunana e giugiuwatana gado, “Tana muliguḡa ya natonatona taunana i tausaḡana mote mai tagu, banina tana i miyamiya kaka tagu e tubuḡa.”

¹⁶ Tana ena sagu wanawanavunemo ba tada matabuda kavisuvisu ya viteviteda. ¹⁷ Maimaituwa waiḡake Mousis lisinaḡa i giukamaḡe yovoḡe, bi sagu bi giukauwa ba Yesu Keliso lisinaḡa i yovo. ¹⁸ Aiyai mote bamo Maimaituwa i kita, bi Natuna lauḡemotina tana kota Maimaituwa bi Tamana vaitena ḡemoḡemotidi, tana taunana Tamana lava lisidemo i kamaḡati.

*Diyon Taukabulu i valele te tana mote Keliso
(Met 3:1-12, Mak 1:1-8, Luk 3:1-18)*

¹⁹ Diu babadidi Yelusalemmo, pilipilisi* ḡesaudi

* **1:19:** Pilisi ba sewasewa taugabuna lava aubaidi Maimaituwa matanemo.

bi Livai damnemo lava a giukamaḡedi, Diyon lisinemo bi sai talaye te tana ba aiyai.

²⁰ Diyon edi giu waimunena mote i daboke bi i giu waimaḡati munaḡena gado, “Tagu mote Keliso.” ²¹ Kamaina bi tedi ai talana gado, “Te tam ba aiyai? Tam Elaidiya, ee?”

Bi Diyon edi giu i waimunena gado, “Geḡa, tagu mote Elaidiya.”

Bi tedi ai tala munaḡena gado, “Te tam taunana tauwaiyawasana a labelabena, ee?”

Bi tana edi giu i waimunena gado, “Geḡa.”

²² Tedi ena giu ai munena gado, “Tena ku giuwemai tam aiyai, bi tama ka munaḡa te taugiukamaḡemai ka giuvitedi. Tam bainewa kwa giugiu munaḡem?”

²³ Bi Diyon Taugiuwatana Aisaiya i giugiuna luvanemo edi giu i waimunena gado, “Tagu taunana kalina kalakalalelemo yà binabin-auna gado,

‘Bada ena eta ko kadidimani.’”

²⁴ Kamaina bi Palisi a giugiukamaḡedina Diyon ²⁵ ai talayena gado, “Bamoda tam mote Keliso ee Elaidiya ee taugiuwatana, te bai aubaina lava kwa kakabuludi?”

²⁶ Bi Diyon edi giu i waimunena gado, “Tagu gaubemo lava yà kakabuludi, bi modomimo ba lava ḡemota i moito saḡana mote ko sibe. ²⁷ Tana taunana muliguḡa ya natonato. Bi tagu mote e visu gulata te ena kaḡesuma ḡulevina yà kaikamaḡedi.”

²⁸ Niga kauwidi matabudi ba Betenimo a tubuḡa, Diyoudan Gaubina noi nevanemo bamo Diyon lava i kakabuludinemo.

Diyon Yesu ya giugiuwata

²⁹ Laḡan i sako te Diyon, Yesu i kita lisinemo i natonato ba i giuna gado, “Ko kita, Maimaituwa ena sipu lauewalina, dobu lavedi edi gebo-gebo taukaikamaḡena! ³⁰ Tagu niga taunana e giugiuwatana gado, ‘Lava muliguḡa ya natonatonana ba i saḡa gulatana mote mai tagu banina, tana i miyamiya kaka tagu e tubuḡa. ³¹ Tagu mote tana e sibe, bi bai aubaina gaubemo e kakabuluna ba banina tana Islael lavemi lisimimo yà kamaḡati.”

³² Bi Diyon bai i kitakitana i giuwatana gado, “Tagu Aluwa Waiyawa e kita maibena gabubu malaḡa i yovo te tana dabanemo i miya. ³³ Tagu yaḡolo mote tana yà sibe bi Maimaituwa i giukamaḡegu te lava gaubemo e kakabuludi bi i giuwe-guna gado, ‘Aluwa Waiyawa kaka ya yovo te lava dabanemo ya miyana kwa kita. Tana taunana kaka Aluwa Waiyawemo lava ya kabuludi.” ³⁴ Diyon i giuna gado, “Tagu e kita bi yà giugiuwemi te tana taunana Maimaituwa Natuna.”

Diyon ena tauwaikaiwatana Yesu a kaiwata

³⁵ Laḡan i sako munaḡa bi Diyon kota ḡome ena tauwaikaiwatana labu vaitedi a moimoito. ³⁶ Sauginemo Diyon i kita te Yesu i nato i nawanawa ba i giuna gado, “Temi labuḡimi ko kita, noi taunana Maimaituwa ena sipu lauewalina!”

³⁷ Ḡome Diyon ena tauwaikaiwatana labu ena giu a vaivaiye ba Yesu a kaiwata. ³⁸ Yesu i tauvitale bi i kitedi tana a kaikaiwata ba i waitalayedina gado, “Temi labuḡimi ba bai ko

goyegoye?” Bi tedi a giuna gado, “Labai. Niga giuna banina ba Tauwailovelove. Tam bamo gome kwa miyamiya?”

³⁹ Yesu edi giu i waimunena gado, “Temi labugimi ko nato kaka ko kita.” Kamaina bi a nawa te a kita bi suwala ba 4 koloki bi gome Yesu vaitena a miya te i dudubala.

⁴⁰ Tedi labugidi Diyon ena giu a vaiye bi Yesu a kaikaiwatana, gemota ba Saimon Pita tasina Endulu. ⁴¹ Endulu magemota tuwagana Saimon i banavi bi i giuwena gado, “Tama Vinevinena ke banavi, tana taunana Keliso.” ⁴² Kamaina bi Endulu tuwagana Pita i waidoli tavaite Yesu lisinemo. Yesu, Pita i kita bi i giuwena gado, “Tam isam ba Saimon, Diyon natuna bi gegā te niganana ba tam isam Kipasi.” Niga isana ba gemotina mai Pita bi banina ba gākima.

Yesu, Filip bi Nataniyel i yogedi

⁴³ Laḡan i sako ba Yesu i wainuwanoḡonoḡota te ya nawa Galili Plovinsnemo. Tana Filip i banavi bi i giuwena gado, “Ku kaiwatagu!” ⁴⁴ Filip ba Betsaida lavana bi Endulu bi Pita kota mba malagaina lavedi. ⁴⁵ Filip, Nataniyel i banavi bi i giuwena gado, “Mousis ena waigake bi kota taugiuwatana lavana a gilugilumiwatana ke banavi. Yesu ba Nasalet malagaina lavana, Diyosep natuna.”

⁴⁶ Nataniyel i waitalana gado, “Nasaletiga ba bai visuvisuna kaka ya nato?” Bi Filip i giuna gado, “Kwa nato kaka matammo kwa kita.”

⁴⁷ Laḡannemo Yesu, Nataniyel i kita diyanemo i tavatava ba i giuna gado, “Niga ba Israel otina, tana lisinemo mote bamo kaiyovu.”

⁴⁸ Nataniyel i waitalana gado, “Tam bainewa bi tagu kuna sibegu?” Bi Yesu giu i waimunena gado, “Tam Fig† kaina pakanemo e kitam muliḡa kaka Filip i yogem.”

⁴⁹ Nataniyel giu i waimunena gado, “Labai, tam taunana Maimaituwa Natuna! Tam taunana Israel ena Galibona!”

⁵⁰ Kamaina bi Yesu i giuna gado, “Tam kunai sumaḡana ba, banina tagu e giuwem te tam Fig kaina pakanemo e kitam. Tam kaka kauwa nananakidi kwa kitedina mote mai niga taunana.” ⁵¹ Yesu kota giu i wailautawina gado, “Giukauwa yà giugiuwem, tam kaka mala nuwawasana kwa kita, bi Maimaituwa ena aneya wawanaḡa sa yovoyovo bi sa saḡasaḡa. Mba wawanina ba tagu Tana Taunana Natuna.”

2

Yesu gauba i voiye te i waila waen

¹ Laḡan waifaioninemo, Keina tauninemo Galili Plovins noponemo naḡi soina i tubuḡa. Bi Yesu tinana ba ḡome. ² Yesu bi ena tauwaikaiwatana edi giu a giukamaḡe te mba soinemo sa tava. ³ Laḡannemo waen i kovi ba Yesu tinana Yesu i giuwena gado, “Tedi edi waen i kovi.”

⁴ Yesu giu i waimunena gado, “Waivini, tam kwa giugiuwegu te maso bai yà voiye bi tagu egu sauga yaḡolo mote i tava.” ⁵ Ḡome te Yesu tinana

† **1:48:** Fig kaina ba kitana maibena damaya kaina.

taupaula i giuwedina gado, “Bai yai utaniyemina mba ko voiye.” ⁶ Ġome ba dubi wapedi 6 ai moitodi, bi Diu edi vaivai luvanemo mba edi anilaukoġa. Bi dubi ġemoġemotaġa ba 100 lita luvana ai moitodi. ⁷ Yesu taupaula i giuwedina gado, “Gauba ko ledu bi niga dubidi koi wanavudi.” Kamaina bi ai wanavudi te gayagabulidimo. ⁸ Tana i giuwedina gado, “Ko yai'i vaidi bi ko nawa soi badana ko vite.”

Yesu i giugiuna mainana a voiye ⁹ bi soi badana gauba i waila waenina i tego lubuye bi mote i sibe te mba waenina bamo maġa a tavaite, bi taupaula gauba tauyai'ina taudiġa a sibe. Kamaina bi soi badana lawelawena i giuvai tabudimo ¹⁰ bi i giuwena gado, “Lava matabudi waen laukaina sa geigei tego, bi laġannemo tauliso sa tego te sa tego gulata, mulinemo kaka waen tomatomana ko soiye. Bi tam waen laukaina kuna alalabe eete niganana.”

¹¹ Niga malagaina Keina ba Galili Plovins noponemo, ġome Yesu mataila dolidolina i voiye te ena ġailisi namalina i kamaġati bi ena tauwaikawatana ai sumaġe.

¹² Niga kauwina mulinemo ba Yesu tinana, tasitasina bi ena tauwaikawatana vaitedi a yovo a nawa Kapeniyam malaginemo. Bi ġome a taumiya.

*Yesu Pali vanuwinemo tauwaikunekune i kwavivaidi
(Met 21:12-13, Mak 11:15-17, Luk 19:45-46)*

13 Ġotona te maso Vawaitauli Soina* laġanna i tavana ba Yesu i saġa i nawa Yelusalemmo. 14 Tana lava i kitedi pali vanuwina ganakukuna noponemo, kau, sipu bi gabubu a waikunekuneyedi bi lava ġesaudi ba mane teibolodimo a miya bi wali dobu manedi a senisenisidi. 15 Taunana aubaina, maġinemo anilaubiti i voiye te sipu, kau bi lava matabudi i kwavivaidi te pali vanuwina didiyauna a potiyovo kamaġe, mane tauvitaledi edi peni i laidabalalidi bi edi teibolo i vitaledi.

16 Tedi mabai gabubu a waikunekuneyedina i giuwedina gado, “Niga gabubudi ko kapotiyovodi, Tamagu ena vanuwa mote koma voiye te aniwaikunekune gabuna.” 17 Bi ena tauwaikawaiwatana mba kauwina i tubutubuġa ba gilugilumina wadubona a noġotina gado, “Oo Bada, em vanuwa nuwaboyina ba Nopogu ya kalakalatina mai kai.”†

18 Kamaina bi Diu babadidi a tava Yesu lisinemo bi ai talayena gado, “Bai matailina kwai lovemai bi ka kita te tam waibada kuna vai bi niga kauwidi matabudi kwa voivoiyedi?”

19 Yesu edi giu i waimunena gado, “Niga pali vanuwina, ko dousuwasuwa bi laġan faiona nopodimo ba yà keli munaġe.”

20 Tedi ena giu ai munena gado, “Niga pali

* **2:13:** Vawaitauli Soina Niga soina noponemo Diu lavedi edi noġota i munaġa te wala Idipmo Bada bainewa i waiyawanidi bi Idip a potiyovo kamaġena taunana a noġonoġoti. Banina laġannemo aneya i tava bi kwasina gudu modonemo i kitana ba vanuwina i *vawaitauli* te i nawanawa ota. Niga soina ba kwalabu matabuna a voivoiye. † **2:17:** Sale 69:9

vanuwina ba kwalabu 46 nopodimo a keli, bi tam laḡan faiona nopodimo kwa keli, ee?”

²¹ Bi geḡa te, Yesu pali vanuwina i giugiuwena ba tubuḡina i giugiuwata. ²² Sauginemo Yesu pekimo i kenamoito mulinemo ba ena tauwaikai-watana lisidimo bai i giugiuwedina a noḡotidi. Ḡome Yesu ena giu i giugiuwedina bi gilugilumina wadubona ai sumaḡe. ²³ Tana Yelusalemmo Vawaitauli Soinememo, mataila i voivoiyedina lava wapewapedi a kitedi bi isanemo ai sumaḡa. ²⁴ Bi Yesu mote lava i waisumaḡedi, banina tana lava matabudi nopodi i sibedi. ²⁵ Tana mote i ḡoye te aiyai ya nato lisinemo bi lava ḡesaudi edi kauwa ya giuwe, banina tana lava nopodi i sibedi.

3

Yesu Nikodimas i wailovelove

¹ Mba ḡome ba oloto isana Nikodimas, tana ba palisi* ḡemota bi Diu lavedi edi bada. ² Dudubala ḡemota i tava Yesu lisinemo bi i giuwena gado, “Labai, tama ke sibem te tam ba tauwailovelove, Maimaituwa lisinaḡa kuna yovo. Tam mataila kwa voivoiyedina ba sa kakamaḡatim te tam ba Maimaituwa vaitena.”

³ Yesu giu i waimunena gado, “Giukauwemo ya giugiuwemi te aiyai mote Maimaituwa ena waibadana ima kita te ya tubuḡa vitala kaka ya kita.”

⁴ Nikodimas i waitalana gado, “Lava magulina ba bainewa tinana bwaganemo ya solasaḡa bi

* **3:1:** Ba lava Mousis ena waiḡake sa kitakita te sa kaiwata kauwe.

ya tubuḡa munaḡa? Geḡa, tana mote tinana bwagamo ima sola saḡa bi ima tubuḡa munaḡa.”

⁵ Yesu giu i waimunena gado, “Giukauwemo yà giugiuwem te aiyai mote Maimaituwa ena waibadamo ima sola saḡa te tana gaubemo ya buluyovo bi Aluwa Waiyawa ya laivaliu munaḡe kaka ya solasaḡa. ⁶ Lava ya tubu-tubuḡana ba tina bi tama edi ḡowanemo ya tubu-tubuḡa, bi aluwemo ya tubutubuḡana ba Aluwa Waiyawemo ya tubuḡa vitala. ⁷ Tam mote egu giu kumai nuwanaine, temi ba kamaina te ko tubuḡa vitala. ⁸ Bamo maiḡa yavala ya lausuvena ba i ḡoyeḡoyena mainana ya lausuve. Daguguna ko vaiyena bi mote koma sibe te bamo maiḡa ya saḡasaḡa ee ya nawanawa. Mba mainana kota lava matabudi Aluwemo sa tubutubuḡa vitalana mote kaka koma sibedi.”

⁹ Nikodimas i waitalana gado, “Mba ba bainewa?”

¹⁰ Yesu i giuna gado, “Tam ba Israel edi tauwailovelove, bi niga kauwidi mote kuma sibesibedi? ¹¹ Giukauwemo yà giugiuwem, tama bai ke sibesibena taunana ka giugiuwe, bi bai ke kitakitana ka giugiuwata bi geḡa te ema giu yaḡolo mote komai anine. ¹² Bi tagu dobu kauwidi kage e giugiuwatedi bi mote koi sumaḡa te mala ena kauwa yà giuwemina ba bainewa koi sumaḡa. ¹³ Aiyai mote i saḡa i nawa malamo te Tana Taunana Natuna malaḡa i yovoyovona taunana i munaḡa malamo.”

¹⁴ Maibena Mousis, wala kalakalalelemo kai modonemo mwata i kaikailagetina, mainana kota Tana Taunana Natuna sa kailageti, ¹⁵ te

lava sa waisumaḡena ba yawasana ilailala sa vai. ¹⁶ Taunana aubaina, Maimaituwa dobu lavedi i ḡoye gulatedi te Natuna lauḡemotina i vitedi te mabai sa waisumaḡena mote sima peki bi yawasana ilailala sa vai. ¹⁷ Maimaituwa Natuna i giukamaḡe yovoḡe dobumo mote laukivigeboḡebo aubaina bi dobu lavedi waiyawasanidi aubaina.

¹⁸ Tedi mabai Maimaituwa Natuna lauḡemotina sa waisumaḡena ba Maimaituwa mote ima pasilidi. Bi mabai mote simai sumaḡe ba kaikana pasipasilidi, banina tedi mote Maimaituwa Natuna isanemo ai sumaḡa. ¹⁹ Niga mainana kovoḡa ya noyanoya: Maimaituwa ena yanayana ba dobumo i yovo. Bi lava waidudubala a ḡoye mote mai yana, banina edi kauwa a gebo gulata. ²⁰ Tedi mabai kauwa gebogebodi sa voivoiyedina ba yana sa dabodaboḡe. Bi mote kaka yanayanamo sima nato, banina a naila bi mote a ḡoye te edi gebogebodi sa kamaḡatidi. ²¹ Bi kota tedi mabai yawasana giugiukauwinemo sa miyamiyana ba yanayanamo a nato, bi yanayana i laimaḡatidi te bai sa voivoiyedina ba giukauwa te Maimaituwa sa vovoteyeteḡe.

Yesu bi Diyon taukabulu

²² Niga kauwina mulinemo, Yesu ena tauwaikaiwatana vaitedi a potiyovo a nawa Diudiya plovins noḡonaḡa, bi ḡome tana tedi vaitedi a miya bi lava a kakabuludi. ²³ Diyon kota Aionmo dobu Salim diyanemo i laulaukabulu, banina ḡome ba gauba wapewapedi bi lava lisinemo a tava bi i kakabuludi. ²⁴ Niga kauwina

mulinemo kaka Diyon biliwelokomo a sakonawe.

²⁵ Diyon ena tauwaikaiwatana ḡesaudi Diu lavana vaitena laukoḡa vaivaina dabanemo ai kagiu.

²⁶ Tedi a nato Diyon lisenemo bi a giuna gado, “Labai, kuna noḡoti mba olotona Diyoudan gaubina noi nevanemo kuna giugiuwena, ba niganana ya laulaukabulu. Bi lava matabudi tana lisenemo sa naʋanawa.”

²⁷ Gome Diyon giu i waimunena gado, “Lava mote bai ima voiye yababe te Maimaituwa bai noyana ya vitena kaka ya voiye. ²⁸ Temi taunana ko giu waimaḡatigu te tagu mote

Tauwaiyawasana bi Maimaituwa i giukamaḡegu te e gei doli bi Tauwaiyawasana ba muliḡa ya natonato. ²⁹ Lawelawe ba lawelawena aubaina.†

Bi naḡi soinemo lawelawe ena tau ya tavana ba ya labe bi yai beyavaiye. Bi laḡannemo lawelawe kalinana ya vaivaiye ba ya yasisi gulata. Maibena tagu niganana e yasisi gulata bi nuwagu i kena.

³⁰ Tana ba kamaina te ya saḡa gulata bi tagu ba yovoyovogu.

³¹ “Tana aiyai malaḡa i yovoyovona ba i saḡa gulatana mote mai lava matabudi. Bi tana aiyai dobumo, bi dobu ena kauwa ya giugiuwatedina ba tana dobu lavana. Tana malaḡa i yovoyovona taunana i saḡa gulatana mote mai lava matabudi.

³² Tana bai i kitekitedina bi i vaivaiyedina taudidi ya giugiuwatedi. Bi geḡa te, lava mote ena giu koma waisumaḡe. ³³ Aiyai giudi i vaiyedi bi i waisumaḡedina ba i sibe te Maimaituwa

ba giukauwa. ³⁴ Tana taunana Maimaituwa i

† **3:29:** Lawelawena ba naḡivaliu olotona bi lawelawe ba naḡivaliu waivinina.

giukamaḡe te Maimaituwa giuna ya giugiuwe, banina Maimaituwa Aluwina tana i waiwanavu kauwe. ³⁵ Tamana ba Natuna i ḡoye gulate, taunana aubaina ḡailisi i vite te bai matabudi yai badayedi. ³⁶ Tana aiyai Natuna ya waisumaḡena ba yawasana ilailala ya vai, bi aiyai Natuna mote ima waisumaḡe ba mote yawasana ima vai, bi Maimaituwa ena medi ba tana lisinemo.”

4

Yesu Sameliya waivinina vaitena ai giugiu

¹ Yesu i sibe te Palisi ba tana giuna a vaiye te tauwaikaiwatana wapewapedi nuwedi i vitedi bi i kakabuludina mote mai Diyon. ² Yesu mote aiyai i kabulu, bi ena tauwaikaiwatana taudiḡa lava a kakabuludi. ³ Bi sauginemo Yesu niga giuna i vaivaiye ba tana Diudiya Plovinsna i gose bi i munagana Galili Plovinsnemo.

⁴ Mba nawanemo ba Sameliya noponaḡa i nawa. ⁵ Tana Saika malagainemo i tava Sameliya Plovinsnemo. Bi mba malagaina ba Deikap natuna Diyosep wala doḡa ḡaubona i vitevitena diyanemo. ⁶ Yesu i nawanawana eete, suwala modo balana bi nawa i poka, taunana aubaina tana Deikap ena gauba domna diyanemo i miyatulu.

⁷ Kamaina bi Sameliya waivinina i tava gauba yai'ina aubaina bi ḡome Yesu waivini i giuwena gado, “Aee, gauba ku vitegu ya tego.” ⁸ Bi ena tauwaikaiwatana ba a nawa taunimo kani gimelina aubaina.

⁹ Kamaina bi waivini i giuna gado, “Tam ba Diu olotona bi tagu ba Sameliya waivinina bi bainewa te lisigumo gauba tegona kwa waibaḡaye?” Niga waivinina mainana i giuna banina ba Diu lavedi bi Sameliya lavedi mote simai ḡonaḡona ḡemota.

¹⁰ Yesu waivini ena giu i waimunena gado, “Bamoda Maimaituwa ena puyo vitevitena maso bi ku sibe te aiyai lisimmo tego ya waibaḡaye maso ba kunai baḡa te tana yawasana gaubina i vitem.”

¹¹ Bi waivini i giuna gado, “Bada, dom i yovo gulata bi bai mwalinemo gauba kwa yaii. Bi gauba yawayawasanina baimo kwa vai? ¹² Tam bena kuna tausaga kaka ema magula Deikap, ee? Tana niga gaubina domna i vitemai, tana, natunatuna bi kota ena ḡamoḡamo niga ḡome gauba a vaivai.”

¹³ Yesu giu i waimunena gado, “Lava matabudi niga gaubina sa tegotegona ba gadodi ya magu munaḡa. ¹⁴ Bi tedi mabai gauba ya vitedi bi sa tegona ba mote kaka gadodi ima magu munaḡa. Niga gaubina ya vitedina ba mai tovosa laulau-pusuwalina te yawasana ilailala sa vai.”

¹⁵ Bi waivini Yesu i giuwena gado, “Aee Bada, gaubina ku vitegu ya tego te mote gadogu ima magu munaḡa bi niga gaubina dommna waivelau muneḡana ya kaisako.”

¹⁶ Bi Yesu waivini i giuwena gado, “Kwa nawa te mwanem kwa giuwe bi ko nato munaḡa.”

¹⁷ Bi waivini i giuna gado, “Tagu mwanegu geḡa.”

Yesu waivini ena giu i waimunena gado, “Mba kuna giukauwa te tam mwanem geḡa. ¹⁸ Bai kuna giuwena ba giukauwa te tam wala ooloto wapedi 5 kuna naḡidi, bi niganana oloto waitena ko miyamiyana ba mote tam mwanem.”

¹⁹ Bi waivini i giuna gado, “Bada, niganana kaka e sibe te tam ba taugiuwatana. ²⁰ Tamatamamai niga oyanemo a laulaudune bi temi Diu lavemi ko giugiu te Yelusalem ba anilaudune gabuna.”

²¹ Yesu waivini i giuwena gado, “Waivini, kwai sumaḡegu te sauga ya natonato lava mote kaka Tamagu niga oyanemo e Yeluslemmo sima lauduneye. ²² Temi Sameliya lavemi mote ko sibe te aiyai ko laulauduneye, bi tama Diu lavamai ba ke sibe te aiyai ka laulauduneye, banina waiyawasana ba tama lisimaiḡa ya natonato. ²³ Bi geḡa te, sauga ba ya natonato bi kaikana i tava, mba sauginemo kaka taulaudune giugiukauwidi Tamada sa lauduneyena Aluwemo bi giukauwemo, mba laudunena taunana Tamada ya ḡoyeḡoye. ²⁴ Maimaituwa ba Aluwa. Bi taulauduneyena ba Aluwa Waiyawa ena ḡailisimo bi giukauwemo sa lauduneye.”

²⁵ Bi waivini i giuna gado, “E sibe te tauwaiyawasana sa wai isana Keliso ba ya natonato, bi sauginemo i tavana kaka bai matabuna ya giuwemai.”

²⁶ Kamaina bi Yesu i giuna gado, “Tana taunana tagu waitem ta waigiugiu.”

Yesu ena tauwaikaiwatana a tava munaḡa lisinemo

²⁷ Mba taunana te ena tauwaikaiwatana a munamunaḡa tava ba a kita bi a sove te Yesu ba waivini vaitena a waigiugiu. Bi mote aiyai i waitala gado, “Bai kwa ḡoyeḡoye e bai aubaina waivini vaitena ko waigiugiu?”

²⁸ Kamaina bi ḡome waivini ena gauba dubina i gose kamaḡe bi i munaḡa taunimo bi lava i giuwedina gado, ²⁹ “Ko nato bi oloto ḡemota ko kita. Tana bai matabudi wala e voivoiyedina i giu waimaḡatidi. Tana taunana male Keliso?”

³⁰ Kamaina bi lava tauni a gose bi a nawa Yesu lisinemo.

³¹ Mba gavogavonemo ba ena tauwaikaiwatana a giuwena gado, “Tauwailovelove, bai maso kuna kani.” ³² Bi geḡa te tana i giuwedina gado, “Tagu kaguya ba temi mote ko sibe.”

³³ Kamaina bi ena tauwaikaiwatana taudiḡa ai giugiuna gado, “Lava ḡesauna male kani i vite?”

³⁴ Bi Yesu i giuwedina gado, “Tagu kaguya ba taugiukamaḡegu ena ḡowana yà voiye bi ena noya yài kovi. ³⁵ Temi wala ko giugiuna gado, ‘Nawalai 4 mulidimo ba vililubu laḡannina ya tava.’ Tagu yà giugiuwemi te koi kita bi daibi ko kitedi a laubanina vililubu aubaina. ³⁶ Aiyai bi daibi ya vilivililubuna ba ena mai'ia ya vaivai. Bi mba vililubuna ba lava sa natonatomedina yawasana ilailalemo te damonemo ba tauwadi bi tauvililubu sa yasisi ḡemota. ³⁷ Lava niga giuna sa giugiuwena ba giukauwa te, ‘Lava ḡesau tauwadi

bi lava ḡesau tauvililubu.’ ³⁸ Tagu e giukamaḡemi te lava ḡesaudi a wadiwadina nonoḡina ko vilivililubu.”

Sameliya lavedi wapewapedi ai sumaḡa

³⁹ Mba tauninemo Sameliya lavedi wapewapedi Yesu ai sumaḡe, banina waivini i giuna gado, “Tana bai matabudi e voivoiyedina i giu waimaḡatidi.” ⁴⁰ Sauginemo Sameliya lavedi a tava lisinemo bi ai baḡa te maso waitena a miya, taunana aubaina, Yesu ḡome i miyana ba laḡan labu. ⁴¹ Bi Yesu ena giumo kota lava wapewapedi ai sumaḡa.

⁴² Tedi waivini a giuwena gado, “Tam bai kuna giugiuwena mote taunaḡa kei sumaḡe bi tama beyaotimaimo ke vaiye bi ke sibe te tana taunana dobu lavedi tauwaiyawasanidi.”

Yesu gabemani badana natuna olotona i waiyawasani

⁴³ Laḡan labu a kovi mulidimo, Yesu Sameliya i gose bi i nawa Galilimo. ⁴⁴ Yesu tana taunaḡa i giu munaḡena gado, “Taugiuwatana ena dobu otinemo mote kaka sima vivile.” ⁴⁵ Laḡannemo Galili Plovinsnemo i tavatava ba Galili lavedi a giuvai, banina tana dolinemo Yelusalemmo, Vawaitauli Soينemo baibaḡa i voivoiyedina a kitedi.

⁴⁶ Yesu i munaḡa tava Galili Plovins noponemo Keina malagainemo, ḡome wala gauba i voiye te i waila waen. Bi niga tavanemo ba gabemani badana ḡemota ḡome i tava bi natuna olotona sidasidana ba Kapeniyammo. ⁴⁷ Bi gabemani i vaiye te Yesu Diudiya Plovins i gose bi i tava Galili

plovinsnemo. Tana i nawa lisinemo bi i waibaḡa te maso i yovo natuna i waiyawasani, banina natuna i sida kauwa te nuwana peki.

⁴⁸ Yesu i giuwena gado, “Temi mote koma waisumaḡa bi sauginemo mataila bi anisove kauwidi ko kitedina kaka koi sumaḡa.”

⁴⁹ Bi gabemani badana Yesu i giuwena gado, “Aee, Bada, kwa yovo makai muliḡa bi natugu ya peki.”

⁵⁰ Yesu gabemani ena giu i waimunena gado, “Kwa nawa, bi natum ba ya yawasana.” Oloto, Yesu ena giu i waisumaḡe bi i munaḡa i nawa.

⁵¹ Laḡannemo i nawanawa etamo ba ena tau-paula a banavi bi a giuwena gado, “Natum ba i yawasana.” ⁵² Tana i waitalayedina gado, “Bai sauginemo natugu i yawasana? Maḡo aubiga balanemo i yawasana.” ⁵³ Ġome kaka gomana tamana Yesu ena giu i noḡoti te mba aubiganemo Yesu i giuwena gado, “Natum ba ya yawasana.” Taunana aubaina, tana bi ena vanuwa lavedi matabudi Yesu ai sumaḡe. ⁵⁴ Yesu Diudiya Plovins i gose bi i tava munaḡa Galili Plovinsnemo te niga taunana ba mataila wailabuna i voiye.

5

Aniwaiyawasana topana

¹ Sauga ḡesaunemo, Yesu i saḡa i nawa Yelusalemmo, Diu lavedi edi soi aubaina.

² Bi ḡome Yelusalemmo sipu ganakukuna mataetinemo ba topa, Alemik kalinedimo sa waiisana Betsada. Bi yoveyove wapedi

5 a moito kwaivivile. ³⁻⁴ Bi ḡome ba lava wapewapedi sidesidedi a kenakena. Lavedi ba matapotepotedi, kaḡenuwanokudi bi tunipekipekidi topa diyanemo a kenakena. ⁵ Bi lava ḡemota kaḡenuwanokuna i miyana ba kwalabu wapedi 38 a kovi. ⁶ Sauginemo Yesu mba olotona i kita i kenakena ba i sibe te tana walakana bamo i sida, bi i waitalayena gado, “Tam kuna ḡoyeḡoyena kwa yawasana, ee?”

⁷ Oloto sidasidana giu i waimunena gado, “Bada, laḡannemo gauba ya laulaupusuwali saḡa ba mote aiyai te ya sako yovoḡegu topamo. Tagu yovo ya kabikabiye ba lava ḡesau ya geigei yovo.”

⁸ Kamaina bi Yesu i giuwena gado, “Ku miyamoito, em kebana kwa vai bi kwa nawa.”

⁹ Noi taunana te oloto i yawasana, bi ena kebana i avalu te i nawa.

Niga kauwina ba Diu edi Waiyawasi Laḡannemo i tubuḡa, ¹⁰ taunana aubaina Diu babadidi oloto i yawayawasanana a giuwena gado, “Niga ba Waiyawasi Laḡannina, waiḡake mote i waianinem te em kebana kwa avalu bi kwa nawa.”

¹¹ Tana giu i waimunena gado, “Oloto i wai-waiyawasaniguna i giuweguna gado, ‘Em kebana ku vai bi kwa nawa.’”

¹² Kamaina bi tedi ai talayena gado, “Mba aiyai lavana i giuwem te em kebana kwa vai bi kwa nawa?”

¹³ Bi oloto i yawayawasanana mote i sibe te aiyai i waiyawasi, banina Yesu lava kumdi nopodiḡa i vasoyavai.

¹⁴ Bi muliḡa Yesu mba olotona i waiyawasanina Maimaituwa ena vanuwa noponemo i banavi bi i giuwena gado, “Kuna kita, tam niganana kuna yawasana. Gebogebo voiye munamunaḡena kwa kaisako, male bai gebogebo otina lisimmo ya tubuḡa.” ¹⁵ Kamaina bi olotona i nawa te Diu babadidi i giuwedi te Yesu ba tana i waiyawasani.

Natunemo ba yawasana ta vaivai

¹⁶ Bi Yesu niga kauwidi Waiyawasi Laḡandimo i voivoiyedina dabedimo, Diu babadidi laukivigebogeboyena ai tubu. ¹⁷ Bi Yesu i giuwedina gado, “Tamagu ba sauga matabuna i noyanoya bi yaḡolo ya noyanoya te tagu kota vaitegu ya noyanoya.”

¹⁸ Niga giudi dabanemo, Diu babadidi a laulauyaviyavi te maso Yesu ai peki, bi mote Waiyawasi Laḡanna waidoukotona taunaḡa bi i giugiu te tana Tama otina ba Maimaituwa bi kota tana Maimaituwa vaitena ḡemoḡemotidi.

¹⁹ Bi Yesu giu i waimunena gado, “Ya giugiu kauwemi te gomana taunaḡa mote bai ima voiye te Tamana bai i voivoiyena ya kita kaka tana mainana ya voiye banina, Tama bai ya voivoiyena mainana kota natuna ya voiye. ²⁰ Bi Tama ba nuwana tabutabuna Natuna te bai matabuna i voivoiyedina i wailove. Bi kota kauwa nananakidi kaka yai love, te ya voiyedina mba sa tusaḡana mote mai niga kauwidi bi temi male ko sove. ²¹ Tamana bainewa lava pekipekidi ya kakakenamoitodi bi yawasana ilailala ya vitevitedina kota mainana, Natuna lava mabai ya wainuwavisuyedina yawasana

ilailala ya vitedi. ²² Tamana mote aiyai ima etale bi ġailisi matabuna ba Natuna i vite te tana kaka lava ya etaledi, ²³ te lava matabudi Natuna sa vivilena maibena Tamana sa vivivilena. Tana Natuna i giugukamaġena bi mote sima vivivile ba kota Tamana mote sima vivivile.

²⁴ “Bi giukauwemo yà giugiuwemi, te tedi mabai egu giu sa vaiye bi taugiukamaġegu sai waisumaġena ba yawasana ilailala sa vai bi mote etalemento sima moito. Tedi peki gabuna kaikana a gose bi a natona yawasana gabunemo. ²⁵ Bi giukauwa yà giugiuwemi, te sauga ya natonatona bi kaikana i tava te lava pekipekidi kaka Maimaituwa Natuna kalinana sa vaiye bi sa vaivaiye kauwena ba yawasana ilailala sa vai. ²⁶ Banina Tamagu ba yawasana pakana, bi yawasanina kota tagu Natuna i vitegu te lava lisigumo yawasana ilailala sa vai. ²⁷ Bi tana waibada i vite te yà lauetala banina, tana ba Tana Taunana Natuna. ²⁸ Niga giudimo mote koma tagugu, banina sauga ya natonatona ba lava matabudi kokowagemo kaka Natuna kalinana sa vaiye, ²⁹ bi pekimo sa kenamoito. Bi lava mabai visuvisu a voivoiyena kaka sa miya nonoġa bi mabai gebogebo a voivoiyena kaka sa pwalage nawedi kovoġa gabunemo. ³⁰ Tagu mote tauguġa bai yàma voivoiye, bi Maimaituwa i giugiuwguna luvanemo yà etaetala, bi aiyai e etalena ba didimanemo yà etaetale. Bi bai yà voivoiyena ba mote tagu egu ġowana bi taugiukamaġegu ena ġowana yà voivoiye.”

Yesu ena noya taugiunawena

31 “Bi bamoda tauguḡa yà giuwataguna, ba bai yà giugiuwena mote giukauwa. 32 Bi lava ḡesauna tagu egu kauwa bi egu noya ya giuwatana ba e sibe te bai ya giugiuwena ba giukauwa. 33 Temi tauwainoyanoya kona giukamaḡedi Diyon lisinemo bi giukauwa i giugiuwedina ba matabudi giukauwa te tagu i giugiuwatagu. 34 Tagu mote lavaota edi giu yàma waianine bi Diyon e giuwatana banina ba, temi koi sumaḡa bi ko yawasana. 35 Diyon ba maibena lampa a gabu bi i yanayana. Bi temi sauga watiḡena mba yanayanana konai nuwavisuye.

36 “Tagu egu wailovelove bi mataila yà voivoiyedina a tausaga mote mai Diyon. Tamagu niga noyedi i vitegu bi yà voivoiyedina taudidi sa kakamaḡatigu te tagu tana i giukamaḡegu. 37 Bi Tamagu taugiukamaḡegu mote bamo kalinana ko vaiye e matana ko kita bi tana taunana lava lisimimo tagu ya kakamaḡatigu, 38 bi kota giuna mote nopomimo ima kenakena, taunana aubaina tana i giugiukamaḡena mote koma waisumaḡe. 39 Temi gilugilumina wadubona ko iyeyiyevi kauwedina, banina ko wainogota te mba ḡome kaka yawasana ilailala ko banavi. Bi mote ko sibe te mba gilugilumidi matabudi ba tagu sa giugiuwatagu. 40 Bi geḡa te, temi mote koma ḡoyeḡoye te ko nato lisigumo bi yawasana ilailala ko vai. 41 Tagu mote lavaota edi kasaḡesaḡe yàma waianine 42 bi e sibe te temi nopomimo ba mote Maimaituwa koma ḡoyeḡoye. 43 Tagu ba Tamagu ena ḡailisimo dobumo e yovo bi geḡa te, temi ko dabodabokegu. Bi bamoda lava ḡesauna

isana vatona aubaina i tavana ba nuwavisumo ko giugiuvai. ⁴⁴ Temi ko goyegoye. Te lava sa kakasaḡesaḡemi bi temi maso Maimaituwa kona kasaḡesaḡena ba mote ko goye. Mba mainana te bainewa tagu koi sumaḡegu? ⁴⁵ Bi komai noḡota te tagu kaka Tamagu matanemo yama etalemi! Geḡa, temi Mousis kowai sumaḡena, tana taunana kaka temi ya etalemi. ⁴⁶ Bamoda Mousis konai sumaḡena ba tagu kota maso konai sumaḡegu, banina Mousis ba tagu i gilumiwatagu. ⁴⁷ Bi Mousis bai i gilugilumina mote koi sumaḡe, mba bainewa tagu bai ya giugiuwemina koi sumaḡe?”

6

*Yesu ooloto wapedi 5 tausani i waikanidi
(Met 14:13-21, Mak 6:32, Luk 9:10-17)*

¹ Laḡan visa a kovi mulidimo, Yesu Galili topanemo wagaḡa i nawa noi nevanemo, niga topana isana ḡesauna ba Tabeliyasi.

² Bi lava kumdi tana a kaiwata, banina tedi mataila a kita te sidesidedi i waiwaiyawanidi.

³ Ġome te Yesu i saḡa i nawa oyamo bi ena tauwaikawatana waitedi a miyatulu. ⁴ Bi Diu lavedi edi Vawaitauli Soina laḡanna ba kaikana i tavatava.

⁵ Laḡannemo Yesu i kita te lava kumdi a saḡasaḡa lisinemo, ba Filip i waitalayena gado, “Bamo ḡome kani ta gimeli te niga lavedi sa kani?” ⁶ Tana kaikana i sibe te bai ya voiye, bi Filip wailaulubuna aubaina te mai i waitala.

⁷ Kamaina bi Filip Yesu ena giu i waimunena

gado, “Bamoda lisidemo 200 dinali* bi laip-watana vaitena kaka buledi ta gimeli te lava matabudi tai kanidi.” ⁸ Bi ḡome ena tauwaikai-watana ḡesauna, Saimon Pita tasina Endulu, Yesu i giuwena gado, ⁹ “Niga gomenina olotona lisinemo ba buledi wapedi 5 bi iyana keikeilikidi labu. Niga kanina i ala ḡaubo bi moḡoi te lava wapewapedi tai kanidi?” ¹⁰ Kamaina bi Yesu ena tauwaikaiwatana i giuwedina gado, “Lava matabudi ko giuwedi te sa miyatulu.” Mba dobuna ba waigidagidana aubaina te lava a miyatulu. Bi ḡome ba olooloto wapedi maso ba 5 tausan. ¹¹ Kamaina bi Yesu buledi i legaudi te Maimaituwa i waiebo bi lava gidagida dabanemo a miyamiyana lisidimo i soiyedi, bi iyana kota mainana i soiyedi te a kani.

¹² Laḡannemo lava a kani nonoḡa mulinemo, Yesu ena tauwaikaiwatana i giuwedina gado, “Niganana ko nawa te kani a kanikani sivudina ko laitupedi. Mote kani komai beyakuluye.” ¹³ Kamaina bi lava kani a kanikani sivudina ai ḡemotidi te po'a wapedi 12 ai wanavudi.

¹⁴ Laḡannemo lava niga matailina a kitakita ba taudiḡa ai giugiuna gado, “Giukauwa te niga tau-nana taugiuwatana, wala a giugiuwena niganana dobumo i tava.”

¹⁵ Yesu i sibedi te tedi a ḡoyeḡoyena maso tana egalemo a voiye te i waigalibona, taunana aubaina i vasoyavai munaḡa te i nawa dabatuwa ḡesaunemo.

* **6:7:** Diu lavedi edi mane isana. Taubagibagi ena maiia nawalai wapedi 8 nopodimo ya vaina ba 200 dinali.

*Yesu topa dabanāga i nawa
(Met 14:22-23, Mak 6:45-52)*

¹⁶ Mba aubiganemo ba ena tauwaikawaiwatana a munaḡa yovo Galili topanemo, ¹⁷ ḡome tedi wagamo a gelu bi a nawana Kapeniyam. Bi kaikana i dududubala bi Yesu yaḡolo mote li-sidimo i tava. ¹⁸ Tedi a taunawanawa te yavala di-didiga i lausuve bi nisa wailabalabama i waitubu. ¹⁹ Laḡannemo tedi waga a ḡiu bi a nawanawa topa modonemo nuwedi tava ba Yesu, topa dabanāga waga yawaninaḡa i natonato a kita. Bi diyedimo i tavatava ba a naila kauwa. ²⁰ Bi tana i giuwedina gado, “Wae tagu, koma nainaila.” ²¹ Bi ena tauwaikawaiwatana a ḡoyeḡoyena maso a solusaḡe wagamo ba i waimaḡemoti te waga dobu ḡaḡaluna a nawanawanemo i solasaḡa.

Lava kumdi Yesu a tavuḡe

²² Laḡan i sako bi lava kumdi noi nevanemo a gosegosedina ai laulaukita bi a noḡoti te maḡo ba waga ḡemota ota i moimoito. Bi waganemo mote Yesu i gelu bi ena tauwaikawaiwatana taudiḡa a gelu te a nawa. ²³ Bi bamo Bada kani i kavisuvisu bi lava a kanikanina ḡome, waga ḡesaudi Tabeliyasiḡa a natonatona diyedimo a solasaḡa. ²⁴ Laḡannemo lava kumna a kita te Yesu bi ena tauwaikawaiwatana mote ḡome, ba tedi Yesu tavuḡena aubaina wagamo a gelu bi a nawa Kapeniyammo.

Yesu taunana yawasana buledina

²⁵ Bi laḡannemo Kapeniyammo lava Yesu a banabanavi ba ai talayena gado, “Labai, bai

laḡannemo niga ḡome kuna tava?” ²⁶ Yesu edi giu i waimunena gado, “Giukauwa yà giugiuwemi, te temi ko tavutavuḡeguna banina ba maḡo ei kanimi te kona kani nonoḡa bi niganana kota ko ḡoyeḡoyena ko kani munaḡa. Bi ḡeḡa te, temi mataila e voivoiyedina mote banidi koma sibesibedi. ²⁷ Temi mote kani ota aubaidi koma noya, mba kanidi kaka sa gebogebo. Temi ba yawasana ilailalala kanina taunana ko noyae. Mba kanina ba Tana Taunana Natuna kaka ya vitemi, banina Tamada Maimaituwa ba tana i waianine bi ḡailisi i vite.”

²⁸ Kamaina bi tedi ai talayena gado, “Maimaituwa bai noyedi ya ḡoyeḡoyena ka voyedi?”

²⁹ Bi Yesu edi giu i waimunena gado, “Maimaituwa ena ḡowana ba tana i giugiukamaḡena taunana koi sumaḡe.”

³⁰ Kamaina bi tedi ai tala munaḡana gado, “Mataila bai kwa voiye te tama ka kita bi kai sumaḡem? Kota bai matailina kwa voiye? ³¹ Gilugilumina wadubonemo ya giugiu te ‘Eda magumagula wala kalakalalemo a bababala bi Mousis mala kanina i vitedi.”

³² Bi Yesu i giuwedina gado, “Giukauwemo yà giugiuwemi te buledi malaḡa i yovoyovona mote Mousis i vitevitemi bi Tamagu i vitevitemi. Bi tagu Tamagu taunana mala buledina giugiukauwina ya vitevitemi. ³³ Bi buledi giugiukauwina Maimaituwa malaḡa i giugiukamaḡe yovoḡena ba tana taunana dobu lavedi yawasana ya vitevitedi.”

³⁴ Tedi a giuna gado, “Bada, niga buledina laḡan matabuna kwa vitemai.”

³⁵ Ġome te Yesu i kamaḡati munaḡena gado, “Tagu taunana yawasana buledina. Tedi mabai lisigumo sa natonatona ba kani mote sima peki. Bi kota mabai sa waisumaḡeguna ba gadodi mote sima magu. ³⁶ Bi yà giugiuwemi te temi ko kitakitaguna bi yaḡolo mote koma waisumaḡegu. ³⁷ Tedi mabai Tamagu i viteviteguna kaka lisigumo sa nato, bi lisigumo a natona mote kaka yàma kwavivaidi. ³⁸ Banina tagu malaḡa e yovona mote egu ḡowana aubaina bi taugiukamaḡegu ena ḡowana voyiyena aubaina. ³⁹ Bi Maimaituwa ena ḡowana ba aiyai i viteviteguna mote ḡemota ima paila, te laḡan damonemo kaka tagu pekimo yà kakenamoitodi. ⁴⁰ Tamagu ena ḡowana ba lava mabai Natuna sa kita bi sa waisumaḡena, taudidi yawasana ilailalala a vai bi laḡan damonemo tana kaka pekimo ya kakenamoitodi.”

⁴¹ Mba laḡannemo Diu lavedi waipilipiliyena ai tubu, banina Yesu i giuna gado, “Tagu taunana buledi malaḡa e yovo.” ⁴² Tedi a giuna gado, “Niga Yesu, Diyosep natuna, tada tinana bi tamana te sibedi. Bi bainewa te niganana i giu gado, “Tagu malaḡa e yovo?” ⁴³ Bi Yesu i giuwedina gado, “Taumiḡa waipilipili ko kaisako. ⁴⁴ Lava mote aiyai ima nato lisigumo te Tamagu, taugiukamaḡegu lava aiyai i natonatomena taunana lisigumo ya tavaite. Te tagu kaka laḡan damonemo pekimo yà kakenamoito munaḡe. ⁴⁵ Maimaituwa taugiuwatana ḡemota niga mainana i giu, “Tedi matabudi kaka Maimaituwa

yai lovelovedi.’ Bi mabai Tamagu kalinana sa vaivaiye bi giuna sa vovoteyeteye ba lisigumo sa nato. ⁴⁶ Mote aiyai Tamada i kita bi tana aiyai Maimaituwa lisinaḡa i yovoyovona, taunaḡa Tamada i kita. ⁴⁷ Giukauwemo yà giugiuwemi te tana aiyai tagu ya waisumaḡeguna ba yawasana ilailalala i vai. ⁴⁸ Tagu taunana yawasana buledina! ⁴⁹ Emi magumagula wala kalakalalemo mana† a kani bi geḡa te, matabudi a peki. ⁵⁰ Bi niga buledina taunana malaḡa i yovo. Tana aiyai bi ya kanina ba mote ima peki. ⁵¹ Tagu taunana buledi kenakena nonoḡina malaḡa e yovo. Tana aiyai niga buledina ya kanina ba ya miya nonoḡa. Bi buledina taunana tubuḡigu yà vitevite munāḡe te niga dobunemo lava yawasana kenakena nonoḡina sa vai.”

⁵² Gome te Diu lavedi taudiḡa ai kagiuna gado, “Niga olotona ba bainewa tubuḡina ya viteda te ta kani?”

⁵³ Kamaina bi Yesu i giuwedina gado, “Yà giugiu kauwemi te Tana Taunana Natuna tubuḡina mote koma kani bi kwasinina mote koma tego ba temi yawasana mote kaka koma vai. ⁵⁴ Tana aiyai tubuḡigu ya kanikani bi kwasinigu ya tegotegona ba yawasana ilailalala ya vai. Bi laḡan damonemo tagu kaka pekimo yà kake-namoito munāḡe, ⁵⁵ banina tubuḡigu taunana kani giugiukauwina bi kwasinigu kota tegotego giugiukauwina. ⁵⁶ Tana aiyai bi tubuḡigu ya kanikani bi kwasinigu ya tegotegona ba tana nopogumo ya miya bi tagu tana noponemo yà miya.

† 6:49: Magumagula wala kalakalalemo kani isana mana a kani.

⁵⁷ Tamagu yawawayasanina i giukamaḡegu te tana ena ḡailisimo yà miyamiya, bi kota mainana tedi mabai tagu sa kanikaniguna ba egu ḡailisimo sa miya. ⁵⁸ Niga buledina taunana malaḡa i yovo. Temi emi magumagula wala mana a kani, bi geḡa te a peki. Aiyai bi niga buledina ya kanina ba tana kaka ya miya nonoḡa.”

⁵⁹ Yesu niga giudi matabudi ba Kapeniyammo Diu lavedi edi bolu vanuwinemo lava i wailovelovedi.

Tauwaikaiwatana wapawapa Yesu a gose kamaḡe

⁶⁰ Bi laḡannemo niga wailovelovedi a vaivaiyedi ba tauwaikaiwatana wapawapa niga mainana a giu, “Niga wailovelovena ba i pilipili kauwa. Aiyai kaka wailovelovena ya kaiwata.”

⁶¹ Yesu i sibe te tauwaikaiwatana yaḡolo te niga wailovelovena a waipilipiliye. Kamaina bi i giuwedina gado, “Niga wailovelovena ya kaka pilipilimi, ee? ⁶² Sauginemo Tana Taunana Natuna ko kita ya saḡa ya nawanawa malamo wala ena animiyamo, ba bainewa koi noḡota? ⁶³ Maimaituwa Aluwina taunana yawasana ya viteviteda bi tubuḡa ba geḡa. Tagu giu e giugiuwemina ba Aluwa yawasana ya nato-natome. ⁶⁴ Bi geḡa te, ḡesaumi mote koma waisumaḡa.”

Pakanemo ba Yesu i sibedi te mabai mote sima waisumaḡe bi aiyai kaka tana ya sakoyovoḡe. ⁶⁵ Tana giu i laumunaḡena gado, “Niga taunana aubaina e giuwemina gado, ‘Mote aiyai kaka ima nato lisigumo te Tamagu mabai ya viteviteguna taudidi lisigumo sa nato.”

⁶⁶ Niga giudi mulidimo ba tauwaikaiwatana wapewapedi Yesu a gose kamaḡe bi mote a kaiwata munaḡe.

⁶⁷ Yesu ena tauwaikaiwatana 12 a miyamiyana i waitalayedina gado, “Temi kota ko ḡoyeḡoyena ko gosegu, ee?”

⁶⁸ Bi Saimon Pita Yesu i giuwena gado, “Bada, aiyai lisinemo ka nawa? Tam lisimmo yawasana giudi yawasana ilailalala sa vitevitemai. ⁶⁹ Tama kei sumaḡem bi ke sibe te tam taunana Waiwaiyawim Maimaituwa lisinaḡa kuna yovo.”

⁷⁰ Ḡome te Yesu edi giu i waimunena gado, “Tagu ba 12 e vinemi bi geḡa te, modomimo ḡemota ba aluwa gebogebona i suneḡi.” ⁷¹ Yesu ba Saimon Iskaliyot natuna Diudas i giugiuwe. Tana 12 modomimo bi geḡa te, Yesu ya sakoyovoḡe.

7

Yesu bi tasitasina

¹ Niga wailovelovena mulinemo, Yesu Galili plovins noponaḡa i nawa. Tana mote i ḡoye te Diudiya plovinsnaḡa ya nawa, banina Diu waibabadidi eta a tavutavuḡe te sai peki. ² Bi laḡannemo Diu lavedi edi kape soina laḡanna i tutuḡeleḡele ba, ³ Yesu tasitasina a giuwena gado, “Tam niga dobuna kwa gose bi kwa nawa Diudiya plovinsnemo bi mataila kwa voyiedi te taukaiwatam sa kita. ⁴ Lava aiyai bi kauwa kandavonemo ya voivoiyedina ba lava mote sima sibe. Tam kuna ḡoye te lava sa sibena ba mataila kwa voyie te dobumo lava sa kita.” ⁵ Tana tasitasina niga mainana a giuna, banina ba tana

mote ai sumaḡe. ⁶ Kamaina bi Yesu i giuwedina gado, “Tagu egu sauga kauwa mote i tava, bi sauga matabuna ba temi emi sauga bi nawa ko ḡoyena te ko nawa. ⁷ Lava dobumo mote temi sima dabokemi, bi tagu sa dabokegu banina, tagu lava edi gebogebo yà giugiuwaimaḡatidi. ⁸ Temi soinemo ko nawa. Tagu mote yàma nawa, banina tagu egu sauga kauwa mote i tava.” ⁹ Yesu niga mainana i giuwedi bi tana Galilimo i miyagwasa. ¹⁰ Bi ḡome te tasitasina a nawanawa soimo ba tana muliḡa kandavonaḡa i nawa. ¹¹ Bi mba Soinemo ba Diu babadidi Yesu a tavutavuḡe bi a waitalana gado, “Niga lavana bamo?”

¹² Bi ḡome lava kumdi ba a waikasakasavena. Ḡesaudi a giuna gado, “Tana lava visuvisuna.” Bi ḡesaudi a giuna gado, “Geḡa, tana lava ya aiai-wainawenawedi.” ¹³ Bi geḡa te, aiyai lavana mote Yesu i giugiuwaimaḡati banina, Diu babadidi a nailedi.

Yesu soimo ya wailovelove

¹⁴ Laḡannemo soi nuwana kovi ba, Yesu i saḡa pali vanuwina ganakukuna noponemo bi wailovelove i waitubu.

¹⁵ Gome Diu babadidi a sove bi a giuna gado, “Niga lavana bainewa bi ena sibe i tausāḡa? Tana mote i giluma bi sibe bamo i vai?” ¹⁶ Yesu edi giu i waimunena gado, “Niga wailovelovena mote tagu egu wailovelove, bi taugiukamaḡegu lisinaḡa ya yovoyovo. ¹⁷ Tana aiyai Maimaituwa ena ḡowana ya voivoiyena, kaka ya sibe te wailovelove yà voivoiyena ba Maimaituwa lisi-naḡa ya yovoyovo, ee tauguḡa yà waitubudi.

¹⁸ Tana aiyai bi ena waibada ya giugiuwata, ba tana taunaḡa isana kasaḡesaḡena aubaina. Bi tana aiyai taugiukamaḡena isana kasaḡesaḡena aubaina ya noyanoyana ba mote ima kaikaiyovu bi giukauwa ya giugiuwe. ¹⁹ Mousis ba waiḡake i vitemi. Bi geḡa te, mote aiyai waiḡake kuma kaikaiwata. Bi bai aubaina ko ḡoyeḡoye te koi pekigu?”

²⁰ Ḣome lava kumdi ena giu ai munena gado, “Tam ba aluwa gebogebona i sunegim! Aiyai waipekim ya ḡoyeḡoye?”

²¹ Yesu i giuwedina gado, “Tagu mataila ḡemota e voiye bi temi matabumi kona tatava.* ²² Mousis i giuwemi te natunatumi oloolotodi ba kwapibwali ko vitedi, bi mba waiḡakena mote Mousis i waitubu, bi nove emi magumagulaḡa i saḡa. Bi avena te Diu lavedi edi Waiyawasi Laḡanna bi temi natunatumi oloolotodi lisidimo kwapibwali ko voivoiye. ²³ Bamoda Diu lavedi edi Waiyawasi Laḡannemo, gomana olotona lisinemo kwapibwali sa voiyyena, ba Mousis ena waiḡake mote sima wai doukoto. Bai aubaina Diu lavedi edi Waiyawasi Laḡannemo oloto e waiyawasanina dabanemo lisigumo kona medi. ²⁴ Em tau ena kauwa kwa kita kauwe kaka muliḡa bi kwa giu waiipoipo.”

Yesu tana taunana Keliso

²⁵ Mba giudi dabedimo te Yelusalem lavedi ḡesaudi ai talana gado, “Niga olotona taunana sa ḡoyeḡoyena sai peki, ee? ²⁶ Tana debamo ya

* **7:21:** Niga matailina ba Waiyawasi Laḡannemo oloto sidasidana i waiyawasani, Diyon 5:1-9.

giugiuna bi mote bai lisinemo sima voivoiye. Bi waibabada sa giugiu te tana taunana augunai Buyobuyona? ²⁷ Bi geḡa te, tada ba te sibe te tana bamo maiḡa i tava, bi laḡannemo Buyobuyona ya natona, ba mote aiyai kaka ima sibe te tana bamo maiḡa i nato.”

²⁸ Bi Yesu yaḡolo Pali vanuwina ganakukunemo i waiwailovelove, bi kalinana dididiginemo i giuna gado, “Emaso, bena kona sibegu. Bi kona sibe te bamo maiḡa e tava, tagu mote egu waibadamo e yovo. Bi taugiukamaḡegu ba giugiukauwina, tana taunana i giukamaḡegu bi temi mote tana ko sibe, ²⁹ bi geḡa te, tagu e sibe, banina tagu tana lisinaḡa te e yovo.

³⁰ “Mba giudi dabedimo tedi a ḡoyeḡoyena maso a pani, bi geḡa te, tana ena sauga yaḡolo mote i tava. ³¹ Bi lava kundi nopodimo lava ḡesaudi ai sumaḡa bi a giuna gado, “Temi mba Kelisona ko giugiuwena ya natona male mataila nananakidi ya voyedina mai niga lavana, ee? Geḡa, Kelisona niga taunana i tava.”

Waibabada tauyava a giukamaḡedi te maso Yesu a pani

³² “Ḡome palisi a vaiye te lava kumna tana ena kauwa a waikasakasavenae ba Palisi bi pilipilisi edi babada Pali vanuwina tauyavena a giukamaḡedi te Yesu sa pani.”

³³ Yesu i giuna gado, “Tagu ba laḡani watigēna vaitemi ta miya munaḡa kaka taugiukamaḡegu lisinemo ya munaḡa. ³⁴ Temi kaka ko tavuḡegu bi mote koma banavigu, bi bamo ḡome ya nawana ba temi mote ḡemoḡemotimi te ḡome koma tava.”

³⁵ Bi Diu babadidi taudiḡa a waigiugiuna gado, “Niga olotona bamo ya nawa te tada mote tama kita? Male ya nawa Guliki dobudiḡa eda lava sa miyamiyanemo te Guliki lavedi yai lovelovedi. ³⁶ Niga giuna i vatovatona gado, ‘Temi kaka ko tavuḡegu bi mote koma banavigu, bi kota tagu bamo ḡome ba temi mote ḡemoḡemotimi te koma nato.’ Mba giuna banina ba bai?”

Yesu taunana yawasana tovosina

³⁷ Soi dididiga damonemo, Yesu i moito bi kalinana dididiginemo i giuna gado, “Aiyai bi gadona i maguna ba ya nato lisigumo bi yawasana gaubina ya tego. ³⁸ Bi aiyai ya waisumaḡeguna ba ya tego, banina gilugilumina i giuna gado, ‘Gauba yawayawasanina kaka tedi lisidiḡa ya nuwaḡini yovo.’ ³⁹ Yesu niga mainana i giuna ba, tedi mabai tana sa waisumaḡena ba sauga muliḡa Aluwa Waiyawa sa vai. Mba sauginemo ba Aluwa mote i yovo, banina Maimaituwa yaḡolo mote Yesu i lageti nawe malamo.

⁴⁰ Laḡannemo tana ena giu a vaivaiyedi ba lava ḡesaudi a giuna gado, “Giukauwa te niga olotona ba Taugiuwatana. Tana taunana te labelabe.”

⁴¹ Ḡesaudi a giuna gado, “Tana taunana Keliso.”

Bi geḡa te, ḡesaudi ai talana gado, “Bainewa te maso Keliso Galiliḡa ya nato? ⁴² Gilugilumina ya giugiu te Keliso ba Deivida ena tubulelesaḡa ya nato, Betliḡem tauninemo Deivida ena animiyamo.” ⁴³ Kamaina bi Yesu dabanemo lava a dailidi. ⁴⁴ Ḡesaudi a ḡoye te maso a kaididi bi geḡa te aiyai mote lisinemo bai i voiye.

Diu babadidi mote ai sumaḡa

⁴⁵ Laḡannemo Pali vanuwina tauyavena a mu-naḡa nawa pilisi edi babada bi palisi lisidimo ba waibabada ai talayedina gado, “Bai aubaina mote ko pani natome?”

⁴⁶ Tauyava a giuna gado, “Mote bamo mainana lava ke vaiye i giugiuna mai niga lavana.”

⁴⁷ Ġome palisi ai talana gado, “Temi kota i ai-wainawenawemi, ee?” ⁴⁸ Bamo kona kita te palisi ee waibabada mba lavana ai sumaḡe? ⁴⁹ Geḡa, niga lavedi kumdi Mosis ena waiḡake mote a sibe, taunana aubaina Maimaituwa ena medi kaka lisidimo ya yovo.

⁵⁰ Ġome palisi ḡemota isana Nikodimas tana dolinemo i nawa Yesu lisinemo, tana ena lava i giuwedina gado, ⁵¹ “Eda waiḡake ya giugiu te lava mote tamai wavu yababe bi ta gei etale te kauwa banina ta gei sibe te tana bai i voyewapa.”

⁵² Bi tedi ena giu ai munena gado, “Bi tam kota Galili lavam, ee? Gilugilumina kwa iyevina ba taugiuwatana mote Galiliḡa ima nato.” ⁵³ Ġome te lava matabudi a dabalala bi ai nawa ḡemoḡemota.

8

Waivini waimatawapana

¹ Kamaina bi lava matabudi a nawa, bi Yesu i nawa Oliv oyanemo. ² Laḡan i sako olaolalemo Yesu i tava munaḡa Pali Vanuwina ganakukunemo i miyatulu, bi lava matabudi a tava a miya kwaivivili bi wailovelovedi i waitubu. ³ Bi i waiwailovelove ba waiḡake tauwailovelovedi bi palisi, waivini

waimatawapana ai doli tavaite te lava kumna matedimo ai moito. ⁴ Bi Yesu a giuwena gado, “Tauwailovelove, niga waivinina ba i waimatawapa te ke pani tavaite. ⁵ Mousis ena waigake ya giugiu te mba mai waivinina ba gakimemo ka laipeki. Bi tam bainewa kwa noḡonoḡoti?”

⁶ Tedi a ḡoyeḡoyena maso bai giuna i vatowapa bi ai wavu. Bi geḡa te, Yesu i laudulu doḡamo bi nimanemo i waigilugiluma. ⁷ Bi tedi yaḡolo te a waitala vitavitale, kamaina bi i miyamoito te i giuwedina gado, “Tam aiyai mote gebogebo ku voiye ba gakima kwa gei pwalage noi waivinina lisinemo.” ⁸ Bi kota i laudulu munaḡa bi doḡamo i waigilugiluma.

⁹ Mba giuna a vaivaiye ba lava matabudi ai nawa ḡemoḡemota, magumagulidi a gei nawa. Yesu bi mba waivinina yaḡolo ḡome i moimoito a gose kamaḡedi. ¹⁰ Yesu i taulageti bi waivini i waitalayena gado, “Waivini, tauwaiwavum baiḡa a nawa? Aiyai bamo ya miyamiya te yai wavum bi sai pekim ee geḡa?”

¹¹ Bi waivini giu i waimunena gado, “Bada, geḡa, mote bamo aiyai.”

Kamaina bi Yesu i giuna gado, “Waivini, tagu kota mote yamai wavum te simai pekim. Kwa nawa bi gebona mote kuma voiye munaḡe.”

Yesu tana dobu ena yanayana

¹² Yesu palisi i giu munaḡedina gado, “Tagu ba dobu lavedi edi yanayana. Aiyai ya kaikaiwata-guna ba yawasana yananemo ya miya bi mote kaka waidudubalaḡa ima nawa.” ¹³ Bi palisi tana

a giuwena gado, “Kuna kita, tam taum̄ga gode kwa giugiu munaḡem, bi bai kwa giugiuwena ba mote giukauwa.”

¹⁴ Yesu giu i waimunena gado, “Geḡa, avena te tagu tauguḡa yà giugiu munaḡegu bi bai yà giugiuwedina ba giukauwa, banina tagu e sibe te bamo maḡa e tava bi bamo maḡa yà nawanawa bi temi mote ko sibe te bamo maḡa e tava bi bamo maḡa yà nawanawa.

¹⁵ Temi lavaota edi waikitamo lava ko kitakita waiipoipodi bi tagu mote aiyai lavana yàma kitakitawaiipoipo. ¹⁶ Bi tagu lava yà kitakitawaiipoipona ba giukauwemo, banina tagu mote tauguḡa, bi Tamagu taugiukamaḡegu vaitena.

¹⁷ Emi waiḡake gilugiluminemo ya giugiu te tauwaimatamata labu bi bai giuna sa waiianena ba giukauwa. ¹⁸ Tagu tauguḡa aubaigu yà giugiu. Bi tauwaimatamata ḡesauna ba Tamagu taugiukamaḡegu.”

¹⁹ Tedi ai talayena gado, “Te Tamamna bamo?” Bi Yesu edi giu i waimunena gado, “Temi mote tagu ee Tamagu ko sibe, bamoda tagu ko sibegu maso Tamagu vaitena kona sibe.” ²⁰ Yesu niga giudi i wailoveloveyedina ba Pali vanuwina ganakukunemo, sewasewa anisivudi diyanemo. Bi geḡa te, mote aiyai i pani, banina ena laḡan kauwa mote i tava.

Yesu dabanemo ai saḡasaḡa

²¹ Yesu i giu munaḡedina gado, “Tagu yà nawa bi temi kaka tagu ko tavuḡegu bi emi gebogebomo kaka ko peki. Bi bamomaḡa yà nawanawana ba temi mote kaka ḡome koma tava.”

²² Te Diu lavedi edi waibabada ai talana gado, “Te tana taunaḡa yai peki munaḡe, ee?” Tau-nana aubaina, ya giugiu te tada mote tana ena aninawaḡa tama nawa.

²³ Yesu edi giu i waimunena gado, “Temi ba niga dobuna lavemi bi tagu ba malaḡa e yovo. Bi temi ba niga dobuna lavemi bi tagu mote niga dobuna lavagu. ²⁴ Bi yà giugiuwemi te emi gebogebomo kaka ko peki, bamoda mote koi sumaḡa te tagu ba Tana Taunana, temi kaka emi gebogebomo ko peki.”

²⁵ Bi tedi tana ai talayena gado, “Bi tam aiyai?” Bi Yesu edi giu i waimunena gado, “Maibena wala pakanemo e giugiuwemina. ²⁶ Bi emi kauwa dabedimo maso e etaetalemi. Bi mba mainana ba yà kagebogeboḡemi bi geḡa te, taugiukamaḡegu ba giukauwa bi bai i giugiuweguna, taunana dobumo lava yà giugiuwemi.”

²⁷ Tedi mote a sibe te Yesu ba Tamana i giugiuwata. ²⁸ Taunana aubaina, Yesu i giuwedina gado, “Laḡannemo, Tana Taunana Natuna ko kailagetina, kaka ko sibe te tagu aiyai. Tagu tau-guḡa egu ḡailisimo mote kaka bai yàma voiye bi bai Tamagu i wailoveguna taunana yà giugiuwe. ²⁹ Bi taugiukamaḡegu ba mote i gose kamaḡegu, banina tagu laḡan matabuna ena ḡowana yà voivoiyedi.” ³⁰ Yesu niga giudi i giuwedi bi mabai a vaivaiyena ba tana ai sumaḡe.

Giukauwa kaka ya kuvesim

³¹ Kamaina bi Diu lavedi mabai Yesu a waisumaḡena, i giuwedina gado, “Bamoda temi bi tagu bai yà wailovelovemina ko kaiwata

kauwedina, ba giukauwa te temi ba tagu egu tauwaikaiwatana. ³² Temi kaka giukauwa giudi ko sibedi bi giukauwina kaka gebogebomo ya kuvesimi.”

³³ Tedi ena giu ai munena gado, “Tama Eiblaḡam ena tubulelesa bi mote aiyai ena tau-paula yababa, bi bainewa te tam kwa giugiu te tama waitaupaula yababemo ka potiyovo?”

³⁴ Yesu giu i waimunena gado, “Tagu yà giugiu kauwemi, tana aiyai bi gebogebo ya voivoiyena ba gebo tana ya waibadabadaye. ³⁵ Taupaula yababa mote vanuwa lavedi vaitedi sima miya gulata, bi vanuwa lavedi natuotidi kaka vaitena sa miya nonoḡa. ³⁶ Taunana aubaina, Maimaituwa Natuna ya kuvesimina ba kamaina i kuvesi kauwemi. ³⁷ Tagu e sibemi te temi Eiblaḡam ena tubulelesa bi geḡa te, eta ko tavutavu te tagu koi pekigu, banina giugu mote nopomimo ima kenakena. ³⁸ Tagu Tamagu bai i wailoveguna yà giugiuwemi bi kota temi mainana tamemi* bai i wailovemina mainana ko voivoiye.”

³⁹ Tedi ena giu ai munena gado, “Eiblaḡam ba tama ema magula.”

Kamaina bi Yesu i giuwedina gado, “Bamoda temi Eiblaḡam natunatuna, maso ba emi kauwa kona voivoiyedina mai tana ena kauwa. ⁴⁰ Tagu yà giugiuwemi te Maimaituwa bai i giuwegu bi e vaivaiyena yà giugiuwemi, bi bainewa te temi eta ko tavutavu te koi pekigu. Eiblaḡam mote

* **8:38:** Tedi tamedi ba taumudulele.

mai kauwidi i voiyedi. ⁴¹ Temi ba tamemi ena kauwa ko voivoiyedi.”

Tedi ena giu ai munena gado, “Tama mote keda, tama Tamamai ġemota. Tana taunana Maimaituwa.”

⁴² Yesu i giuwedina gado, “Bamoda Maimaituwa bi Tamemi maso ba tagu kona ġoyegu, banina tagu Maimaituwa lisinemo te e yovo. Tagu mote nuwagumo e yovo, bi Maimaituwa i giukamaġegu. ⁴³ Bai aubaina giu yà giugiuwemina banidi mote koma sibesibedi? Banina ba temi bai yà giugiuwemina mote koma vaivaiye kauwedi. ⁴⁴ Temi ba tamemi taumudulele, taunana aubaina kona ġoye te tana ena ġowana ko voiyedi. Pakanemo ba tana tauwaipeki bi giukauwa mote i kaiwata, banina tana lisinemo mote giukauwa. Laġannemo ya kaiyovuna mba tana kalina otina, banina tana tauwaikaikaiyovu bi kaiyovu tamedì. ⁴⁵ Tagu giukauwa yà giugiuwemi, bi geġa te, temi mote koma waisumaġegu. ⁴⁶ Bai gebona e voiye bi temi ko waiwavugu? Bi bamoda giukauwa yà giugiuwe, ba kamaina te koi sumaġegu. ⁴⁷ Maimaituwa natunatuna ba kalinana sa vaivaiye. Temi Maimaituwa kalinana vaiyena kona daboke, banina temi mote Maimaituwa natunatuna.”

Yesu i tausagaṅana mote mai Eiblaġam

⁴⁸ Bi Diu lavedi Yesu ena giu ai munena gado, “Tama ke giukauwa te tam Sameliya lavam bi aluwa gebogebona i suneġim.”

⁴⁹ Bi Yesu i giuna gado, “Tagu mote aluwa gebogebona i suneġigu bi tagu Tamagu yà vivivile

bi temi mote tagu koma vivivilegu. ⁵⁰ Tagu mote isagu kasaḡesaḡena aubaina yàma noyanoya bi Tamagu ena ḡowana ba lava tana isana sa kasaḡesaḡe, banina tana taunana taulauetala. ⁵¹ Giukauwemo yà giugiuwemi, te tana aiyai giugu ya vovoteyateyaena ba mote kaka ima peki.”

⁵² Ḡome Diu babadidi a giuwena gado, “Niganana kaka ke sibem te tam ba aluwa gebo-gebona i sunegim. Eiblaḡam i peki bi kota taugiuwatana a peki bi tam kuna giu te aiyai bi em wailovelove ya kaikaiwatedina ba mote kaka ima peki. ⁵³ Te tam bena kuna saḡa gulatana kaka tamamai Eiblaḡam, ee? Tana i peki bi kota taugiuwatana a peki. Bi tam bena kwa saḡa kamaḡedi, ee?”

⁵⁴ Yesu giu i waimunena gado, “Bamoda tagu tauguḡa yà kasaḡe munaḡeguna ba banina geḡa. Bi temi ko giugiu te Tamagu ba emi Maimaituwa, tana taunana tagu ya kasaḡegu. ⁵⁵ Avena te temi mote ko sibe bi tagu ba e sibe. Bi bamoda tagu e giu te mote yà sibe ba yà waikaikaiyovuna mai temi. Bi tagu e sibe aubaina kalinana yà vovoteyete. ⁵⁶ Tamemi Eiblaḡam i yasisi gulata te egu nato saugina ya kita, tana i kita bi i wainuwavisu.”

⁵⁷ Bi tedi a giuwena gado, “Tam mote yaḡolo kwalabu 50 ku vai bi kwa giugiu te Eiblaḡam kuna kita.”

⁵⁸ Yesu edi giu i waimunena gado, “Tagu giukauwemo yà giugiuwemi te muliḡa kaka Eiblaḡam i tubuḡana ba Tagu e miyamiya.”

59 Ġome lava ġakima a legaudi te maso a lauġakimina ba Yesu kandavonemo i vasoyavai bi Pali vanuwina i gose.

9

Yesu, oloto matapotapotana mai i tubutubuġayena i waiyawasani

¹ Yesu i bababala ba oloto matapotapotana mai i tubutubuġayena i kita. ² Ena tauwaikaiwatana ai talayena gado, “Labai, aiyai ena gebo i voiye te niga olotona mamatapopotana i tubuġa? Tana ena gebo ee tamana bi tinana edi gebo?”

³ Yesu i giuwedina gado, “Geġa, mote tana e tamana bi tinana edi gebo. Tana matana potapotana i tubuġana ba Maimaituwa ena ġailisi lisinemo ya kamaġati. ⁴ Tada ba suwalemo taugiukamaġegu ena noya ta voiye, dudubala ya natonatonu ba mote aiyai kaka ima noya. ⁵ Tagu dobumo yaġolo yà miyamiya ba tagu taunana dobu lavedi edi yanayana.”

⁶ Niga giuna mulinemo ba Yesu doġamo i gelolo, i viliwainiginigi bi i vai te oloto matanemo i musu ⁷ bi i giuwena gado, “Kwa nawa bi matam Silowam Topanemo kwa koġa. Giu Silowam banina ba ‘giukamaġe.”

Kamaina bi oloto i nawa, matana i koġakoġa ba matana i yana, i waikita bi i nawa ena vanuwemo.

⁸ Diyanemo taumiya bi lava mabai wala a kita i waiwaigigimanana a giuna gado, “Niga olotona taunana wala i miya bi i waiwaigigimana, ee?”

⁹ Lava ġesaudi a giuna gado, “Tana taunana.”

Bi kota ḡesaudi a giuna gado, “Geḡa, niga olotona kitana mai mba olotona matapotapotana.”

Kamaina bi olotona taunaḡa i giu bagibagina gado, “Tagu taunana.”

¹⁰ Tedi ai talayena gado, “Bainewa bi matam i yana?”

¹¹ Bi tana i giuwedina gado, “Oloto isana Yesu, doḡa i gelolo, matagumo i musu bi i giuweguna gado, ‘Kwa nawa te Silowam topanemo matam kwa koḡa.’ Ḡome e nawa matagu e koḡekoḡedi ba matagu a yana.”

¹² Bi tedi ai talayena gado, “Bi olotona bamo?” Bi Oloto i giuna gado, “Mote e sibe.”

Palisi oloto i yawayawasanana a laumulimuliye

¹³ Olotona matapotapotana a natome Palisi li-sidimo. ¹⁴ Yesu doḡa i gelolo wainiginigi bi oloto matapotapotana i waiyawasanina ba Diu lavedi edi Waiyawasi Laḡannemo. ¹⁵ Taunana aubaina, Palisi oloto ai talaye te bainewa matana i yana. Bi tana i giuwedina gado, “Tana matagumo doḡa viliviliwainiginigina i musu bi topamo e koḡa te niganana ya waikita.”

¹⁶ Palisi ḡesaudi a giuna gado, “Niga olotona kauwina i voyena ba mote Maimaituwa lisinaḡa i yovo, banina tana eda Waiyawasi Laḡanna ena waiḡake i waidoukoto.”

Bi kota lava ḡesaudi a giuna gado, “Gebogebo lavana mote luvana niga mai matailina ima voiye?” Ḡome te waimiyatauli i tubuḡa.

17 Palisi oloto ai tala munaḡena gado, “Te ku giuwemai, niga olotona matam i kakayanana ba kuna sibe te tana aiyai?”

Bi oloto edi giu i waimunena gado, “Tana ba taugiuwatana.”

18 Diu babadidi yaḡolo mote ai sumaḡa te oloto matapotapotana mai i tubuḡaye bi niganana ya waikita, taunana aubaina tamana bi tinana a giuwedi te a tava. 19 Bi ai talayedina gado, “Niga ba temi natumi, ee? Kona giu te matapotapotana i tubuḡa, bi bainewa te niganana ya waikita?”

20 Tinana bi tamana giu ai munena gado, “Tama natumai te ke sibe, tana matapotapotana i tubuḡa. 21 Tana bainewa bi i waikita e aiyai matana i kayanana, tama mote ke sibe. Tana kaikana i didiga, koi talaye te taunaḡa aubaina ya giu.” 22 Tamana bi tinana Diu babadidi a nailedi taunana aubaina, niga giuna mainana a vato. Diu edi babada kaikana ai anina te lava aiyai Yesu ya kamaḡati te tana Buyobuyona ba bolu vanuwinemo sa kapotiyovo. 23 Tamana bi tinana a naila, taunana aubaina a giuna gado, “Tana kaikana i didiga, koi talaye.”

24 Kamaina bi oloto matapotapotana i yawayawasanana a giuwe i te tava munaḡa bi a giuwena gado, “Maimaituwa matanemo kwa giukauwa, tama ke sibe te niga olotona i waiwaiyawasanimna ba gebogebo lavana.”

25 Bi edi giu i waimunena gado, “Tagu mote e sibe, bamoda tana gebogebo lavana ee geḡa, bi bai e sibena ba tagu matagu potapotana bi niganana ya waikita.”

²⁶ Bi tedi ai talayena gado, “Bai kauwina lisimmo i voiye? Bi bainewa matam i kayanedi?”

²⁷ Bi edi giu i waimunena gado, “Tagu kaikana e giuwemi bi mote ko vaiye. Bai aubaina ko ḡoyeḡoye te ko vaiye munāḡe? Temi kota ko ḡoyeḡoyena ena tauwakaiwatana, ee?”

²⁸ Ġome tana a giu vitavitalena gado, “Tam mba lavana taukaiwatana bi tama ba Mousis taukaiwatana. ²⁹Tama ke sibena ba Maimaituwa Mousis lisinemo i giugiu, bi niga lavana ba mote tama ka sibe te bamo maiḡa i tava.”

³⁰ Oloto i giuwedina gado, “Konai sovegu te mba lavana mote ko sibe te bamomaiḡa i tava bi tana matagu i kayana! ³¹Te sibe te Maimaituwa mote gebogebo lavedi ima vaivaiyedi. Tana ba tauvivilena bi ena ḡowana tauvoyena lavedi kalinedi ya vaivaiyedi. ³²Wala nove pakanemo te niganana, bamo mote aiyai i vaiye te lava matapotapotana mai i tubutubuḡayena ai yawasani. ³³Bamoda niga lavana mote maso Maimaituwa lisinaḡa i yovo, ba maso mote bai i voiye.”

³⁴ Oloto ena giu dabanemo ba tedi a giuwena gado, “Tam gebomo kuna tubuḡa bi kwai lovelovemai, ee?” Bi a kwavivai te i nawa.

Aluwa ena matapota

³⁵ Yesu i vaiye te olotona bolumo a kwavivai bi laḡannemo i banabanavi ba i waitalayena gado, “Tana Taunana Natuna kwa waisumaḡe ee geḡa?”

³⁶ Bi oloto giu i waimunena gado, “Bada, ku giuwegu te mba aiyai lavana bi yaḡi sumaḡe?”

³⁷ Yesu i giuwena gado, “Kaikana kuna kita, tana taunana niganana vaitena ko waigiugiu.”

³⁸ Oloto i giuna gado, “Bada, yà waisumaḡem!” Bi Yesu matanemo tuwapekana i waitupag-waliḡedi bi i lauduneye.

³⁹ Yesu i giuna gado, “Tagu niga dobunemo ba etala aubaina e yovo. Te tedi mabai sa noḡonoḡoti te mote a sibe kauwe ba matedi kaka sa yana bi mabai sa noḡonoḡoti munaḡedi te bena a sibe kauwa ba yaḡolo matedi potepotedi.”

⁴⁰ Ḡome Palisi a vaiye te Yesu mainana i giugiu, ba ai talana gado, “Gode tama matamai potepotedi, ee?”

⁴¹ Yesu edi giu i waimunena gado, “Bamoda matem i a pota maso ba waigebo geḡemi, bi geḡa te ko waikita, mba ko kakamaḡatimi te temi ba geboḡebo lavemi.”

10

Tauwailaba visuvisuna bi ena sipusipu

¹ Yesu i giuna gado, “Palisi, yà giugiu kauwemi te lava aiyai sipu edi ganakuku mataetinaḡa mote ima valageta bi gavogavo ḡesaunaḡa ya so-lasaḡana ba tana taudanedanene bi taukoinene.

² Lava aiyai bi mataetaḡa ya valavalagetana ba tana taunana sipu taulabedi. ³ Mataeta

taulabena mataeta ya kaikamaḡe te sipu taulabena ya valageta. Bi sipu taulabena ena sipu ḡemoḡemotaḡa isedi ya lauiyava bi kalinana vaiyeḡonena a sibe kauwe taunana aubaina, yai dolidi te sa potiyovo. ⁴ Tana ya doli bi

ena sipusipu sa kaiwata, banina tana kalinana

vaiyeḡonena a sibe kauwe. ⁵ Tedi lava ḡesauna mote kaka sima kaiwata, mba lavana kaka sa velau sa gose kamaḡe banina, kalinana mote a vaiyeḡone.”

⁶ Yesu niga lautaulalana palisi i giuwedi bi geḡa te, tedi giuna banina mote a sibe.

Yesu tana tauwailaba visuvisuna

⁷ Taunana aubaina, Yesu giu i laumunaḡena gado, “Giukauwemo yaḡ giugiuwemi te tagu taunana sipusipu edi mataeta. ⁸ Temi mabai kona gei tava bi Maimaituwa ena dam lavedi kona labelabedina, ba temi taudanedanene bi taukoinene, taunana aubaina sipusipu mote emi giu a vaivaiyedi. ⁹ Tagu taunana mataeta, tedi mabai lisiguḡa sa solasaḡana ba sa yawasana. Tedi sa solasaḡa bi sa potiyovo te kani sa banavi bi ḡoyogumo sa miya. ¹⁰ Bi taudanene ya solasaḡana ba ya danene, yai peki bi ya laukivigeboḡe. Bi tagu e yovona ba yawasana ko vai bi yawasanina ba yawasana tupana.

¹¹ “Tagu taunana sipu taulabedi visuvisugu. Sipu taulabedi visuvisuna ena yawasana ya nuwakamaḡe te ena sipusipu aubaidi ya peki.

¹² Bi mane taubagibagiyena ba tana mote sipu taulabedi taunana aubaina, laḡannemo tabei ya kita ya natonato ba ya velau sipusipu ya gosedi. Te tabei sipusipu ya suluvaiddi bi yai dabalaliddi.

¹³ “Taubagibagi ba maiia aubaina ya noyanoya, tana mote sipusipu taulabedi te yai sasalanedi.

¹⁴ “Tagu taunana tauwailaba visuvisugu, egu sipu e sibedi bi sipu tagu a sibegu. ¹⁵ Mainana kota Tamagu i sibegu bi tagu Tamagu e sibe.

Bi tagu luvana egu sipusipu aubaidi yà peki.
¹⁶ Egu sipu ḡesaudi mote niga ganakukunemo, tedi waitedi yà natomedi te kalinagu sa vaiye, te dam ḡemota ya tubuḡa, bi edi tauwailaba ḡemota.

¹⁷ “Tamagu ya ḡoyeḡoyeguna banina, tagu kaka egu yawasana yà vitekamaḡe bi kota yà vaimunaḡe. ¹⁸ Mote aiyai kaka egu yawasana ima vaikamaḡe. Tagu egu ḡowana te egu yawasana yà vitekamaḡe. Bi egu ḡailisi ya kenakena te egu yawasana yà vitekamaḡe bi kota egu ḡailisi ya kenakena te yà vaimunaḡe. Niga taunana tamagu ena giuvavasaḡa i vitegu te yà voiye.”

¹⁹ Laḡannemo Diu lavedi niga giudi a vaivaiyedi ba a daili munaḡedi. ²⁰ Lava wapewapedi a giuna gado, “Tana aluwa gebogebona i suneḡi bi ya giugiu yabayababa. Bai aubaina kalinana ko vaivaiye?”

²¹ Bi geḡa te, ḡesaudi a giuna gado, “Niga mote mainana lava aluwa gebogebodi a sune-suneḡina kalinana. Aluwa gebogebona maso ḡemoḡemotina lava matana potapotana i kayana, ee?”

Diu lavedi Yesu mote ai sumaḡe

²² Kamaina bi Pali Vanuwina Soina Yelusalemmo laḡanna i tava. Bi mba ba sinou bi taumata sauginemo, ²³ bi Yesu ba pali vanuwina didiyaunaḡa bi Solomon ena Yoveyove noponaḡa i nawanawa. ²⁴ Diu lavedi a tava te Yesu a dubutawi bi a giuna gado, “Kwa alamiya moimoisili, bamoda tam Buyobuyona te kwa giu otigēmai?”

²⁵ Yesu edi giu i waimunena gado, “Bena kaikaina e giuwemi bi temi mote koi sumagegu. Tagu anisove matailidi e voivoiyedina Tamagu ena gailisimo, taudidi sa kakamağatigu. ²⁶ Bi geğa te, temi mote koma waisumagegu banina, temi mote tagu egu sipusipu. ²⁷ Bi tagu egu sipusipu ba kalinagu sa vaivaiye, bi tagu e sibedi bi tedi tagu sa kaikaiwatagu. ²⁸ Tagu yawasana ilailala yà vitedi te mote sima peki, bi mote aiyai kaka ima kwayagu. ²⁹ Tamagu wailewapanina, tana gailisi i vitegu te bai matabuna yà waibadaye. Bi mote aiyai kaka Tamagu nimanemo ima kwayavai. ³⁰ Tagu bi Tamagu ba tama lava gemota.”

³¹ Kamaina bi Diu lavedi kota gākima a laitupa munağa te maso a gākimemo a laipeki ³² bi geğa te, Yesu i giuwedina gado, “Tagu Tamagu i wailovegu te mataila wapewapedi visuvisudi e voyedi. Bi temi bamo kauwidi dabedimo ko goyeğoyena ko laipekigu?”

³³ Tedi ena giu ai munena gado, “Tama mote kauwa visuvisudi kuna voivoiyedina aubaidi kama lauğakimim bi em waidiboğa dabanemo. Tam ba lava ota bi kwa giugiu te tam bena Maimaituwa.”

³⁴ Bi Yesu edi giu i waimunena gado, “Temi kona sibe ee geğa te emi Waiğake gilugilumina wadubonemo Maimaituwa i giuna gado, ‘Tagu e giu te temi ba dobu maimaituwidi.’” ³⁵ Te sibe te Maimaituwa kalinana ba giukauwa te i yovo Islael lavedi lisidimo. Bi tedi mabai niga giuna sa kulakulavitalena ba Maimaituwa i giu

* **10:34:** Sale 82:6

te tedi taunana dobu maimaituwidi. ³⁶ Tagu ba Tamagu i vinegu bi i giukamaḡegu te dobumo e yovo. Bi yà giugiu te tagu ba Maimaituwa Natuna. Bai aubaina ko giugiu te tagu yà waidiboḡa? Tagu mote yàma waidiboḡa. ³⁷ Bamoda Tamagu ena ḡowana mote yàma voivoiye ba avena komai sumaḡegu. ³⁸ Bi bamoda temi mote tagu koi sumaḡegu ba anisove matailidi yà voivoiyedina taudidi koi sumaḡedi. Ḣome kaka ko sibe te Tamagu ba Tagu nopogumo bi Tagu ba Tamagu noponemo.”

³⁹ Ḣome Yesu maso a kaididina ba tana i vasoy-avai te i nawa.

⁴⁰ Kamaina bi Yesu i munaḡa nawa Diyoudan gaubina noi nevanemo, wala Diyon taukabulu i laulaukabuluna modomodono bi ḡome i miya.

⁴¹ Ḣome i miyamiya ba lava wapewapedi a tava lisinemo bi a giuna gado, “Diyon taukabulu mote mataila i voiyedi. Bi bai i giugiuwedina ba giukauwa te niga lavana i giugiuwata.”

⁴² Kamaina bi ḡome lava wapewapedi Yesu ai sumaḡe.

11

Yasalesi ena peki

¹ Oloto isana Yasalesi i sida, tana ba Beteni lavana, Beteni ba Meli tinanatuna Mata vaitena edi malagai. ² Niga Melina taunana Yasalesi sidasidana nuvuna, tana muliḡa masi panepa-

na i ḡini, Bada kaḡenemo bi dabanemo i bakili.*

³ Kamaina bi Yasalesi nuvunu nuvuna labu Yesu ena

* **11:2:** Ingilisimo i giu te awa wapedi 12.

giu a giukamaḡena gado, “Bada, valeti kauwim ba i sida kauwa.” ⁴ Bi laḡannemo, Yesu mainana i vaivaiye ba i giuna gado, “Niga sidanemo ba mote ima peki. Bi Maimaituwa ena ḡailisi namalina ya kamaḡati. Te mba kauwinemo Maimaituwa Natuna kaka namala sa vite.” ⁵ Yesu ena ḡoye ba Mata, Meli bi nuvudi Yasalesi. ⁶ Taunana aubaina, laḡannemo i vaiye te Yasalesi i sida, ba tana mote i tava makai bi ḡome kota laḡan labu i miya. ⁷ Ḗome te ena tauwaikaiwatana i giuwedina gado, “Ta munaḡa Diudiya plovinsnemo.”

⁸ Bi ena tauwaikaiwatana ena giu ai munena gado, “Labai, maḡoota Diu lavedi a ḡoyeḡoyena maso ai pekim bi tam niganana munaḡa ḡome kwa ḡoyeḡoye, ee?”

⁹ Yesu i giuwedina gado, “Tada suwalemo noya ta voiyedi.† Lava mabai suwalaḡa sa nawanawana ba mote ḡemoḡemotina te kaḡedi simai tutudi, banina tedi dobu ena yanayana a kita. ¹⁰ Bi tedi mabai dudubalaḡa sa nawana ba kaḡedi sai tutudi, banina tedi lisidimo mote yanayana.” ¹¹ Niga giudi i tainuwataudi mulinemo bi i giuwedina gado, “Eda tau Yasalesi ba ya kenakena bi tagu ya nawa lisenemo bi ya lainuwesi.”

¹² Bi ena tauwaikaiwatana a giuwena gado, “Bada, bamoda tana ya kenakena ota ba ya yawasana.” ¹³ Yesu ena giu banina ba Yasalesi i peki bi ena tauwaikaiwatana ai noḡota benakage tana i kenakena ota.

† **11:9:** Ingilisimo i giu te awa wapedi 12.

¹⁴ Taunana aubaina, Yesu i giu otigedina gado, “Yasalesi ba i peki, ¹⁵ tagu ei nuwavisu te tagu mote gome, banina temi koi sumageguna aubaina. Niganana kaka ta nawa lisenemo.”

¹⁶ Kamaina bi Tomas (a waiisana Didimas‡) falona tauwaikaiwatana i giuwedina gado, “Kamaina te matabuda ta nawa bi Yesu vaitena ta peki.”

¹⁷ Bi laḡannemo Yesu Betenimo i tavatava, ba i vaiye te Yasalesi tauyewamo i kenana ba laḡan 4 a kovi. ¹⁸ Beteni te Yelusalem ba manekina mote i lofa, maso ba 3 kilomita mainana. ¹⁹ Bi Diu lavedi wapewapedi a tava te Mata bi Meli ai nuwaubedi banina nuvudi i peki. ²⁰ Laḡannemo Mata i vaiye te Yesu i natonato, ba i potiyovo i nawa te i banavi, bi Meli ba vanuwemo i miya. ²¹ Bi Mata, Yesu i giuwena gado, “Bada, tam maso bi niga gome, tasigu mote maso i peki. ²² Bi tagu e sibe te bai niganana kwai baḡayena ba Maimaituwa kaka ya vitem.”

²³ Yesu i giuwena gado, “Tasim kaka ya kenamoito munaḡa.” ²⁴ Bi Mata giu i waimunena gado, “Tagu e sibe te kenamoito laḡannemo kaka tana ya kenamoito.” ²⁵ Yesu giu i waimunena gado, “Tagu taunana kenamoito bi yawasana. Tedi mabai bi sa waisumaḡeguna ba avena te a pekina bi yaḡolo te sa yawasana, ²⁶ bi lava miyemiyedi mabai sa waisumaḡeguna mote kaka bai laḡannemo sima peki. Niga giuna kwa waisumaḡe ee geḡa?”

‡ **11:16:** Alemik bi Guliki kalinedimo, isa Didimas banina ba laḡalaḡa.

²⁷ Bi Mata i giuna gado, “Bada, yà waisumaḡem te tam taunana Buyobuyona, Maimaituwa Natuna, dobumo kuna yovo.”

²⁸ Mata giu i waikovi mulinemo ba i munaḡa vanuwemo, tasina Meli lisinemo bi nuwatauḡa i tainuwatauna gado, “Meli, Labai i tava bi ya ḡoyeḡoyena ya kitam.”

²⁹ Bi sauginemo Meli giu i vaivaiye ba i miyamoito makai bi i nawa Yesu lisinemo.

³⁰ Bi Yesu yaḡolo mote malagaimo i solasaḡa bi tana bamo Mata i banabanavinemo ḡome i miyamiya.

³¹ Sauginemo Diu lavedi mabai Meli vaitena vanuwemo a wainuwaubana, a kita te maḡemota vanuwa i potiyovo kamaḡe, ba ai noḡota bena Meli i nawanawa tauyewamo ḡaba aubaina, kamaina bi a kaiwata.

³² Laḡannemo Meli i tava Yesu lisinemo bi i kitakita ba kaḡe pakanemo tuwapekana i waitu-pagwaliḡedi bi i giuna gado, “Bada, bamoda tam bi niga ḡome, mote maso nuvugu i peki.”

³³ Ḡome Yesu i kita te Meli bi Diu lavedi a ḡabaḡaba ba tana nuwana i toitoi bi i wainuwaboya kauwa. ³⁴ Kamaina bi i waitalayedina gado, “Tana bamo ḡome kona sako?” Tedi a giuna gado, “Bada, kwa nato bi kwa kita.” ³⁵ Ḡome te Yesu i ḡaba. ³⁶ Bi Diu lavedi diyanemo a moimoitona a giuna gado, “Kona kita, tana i ḡoye gulate!”

³⁷ Bi lava ḡesaudi a giuna gado, “Niga olotona lava matapotapotana i waiyawasani. Tana bi niga ḡome maso ba Yasalesi i sagu te, mote maso i peki.”

Yesu Yasalesi pekimo i kakenamoito

³⁸ Ĝome Yesu nuwana i toitoi munaĝa bi i nawa tauyewamo, bi tauyewina mataetina ba ĝakima dididiginemo ai dougudu. ³⁹ Bi Yesu i giuna gado, “Ĝakima ko kaikamaĝe tabunemo!” Bi oloto pekipekina nuvuna tautuweĝina Mata i giuna gado, “Bada, niganana ba bovana i gebo kauwa, banina kaikana laĝan 4 a kovi.”

⁴⁰ Kamaina bi Yesu i giuna gado, “Tagu e giuwem ee geĝa, bamoda tam kwai sumaĝana ba Maimaituwa ena ĝailisi namalina kwa kita?”

⁴¹ Kamaina bi ĝakima a kaikamaĝe tabunemo. Ĝome Yesu i waikita saĝa malamo bi i giuna gado, “Ebom, Tamagu, te kalinagu mote kuma vaivaiye kamaĝe. ⁴² Tagu e sibe kauwem te tam sauga matabuna kalinagu kwa vaivaiye, bi bai e giuwemna ba niga lavedi sa moimoitona kedi nawamo te kalinagu sa vaiye bi sai sumaĝa te tam ba tagu kuna giukamaĝegu.”

⁴³ Ĝome Yesu giu i waiwaikovi ba i binauna gado, “Yasalesi, ku potiyovo!” ⁴⁴ Kamaina bi oloto pekipekina tauyewamo i potiyovo. Tana nimana, kaĝena, kununa bi tunina matabuna galamo sumesumedi. Ĝome Yesu i giuwedina gado, “Kokowaga galedi ko kaikamaĝedi bi ya nawa!”

Yesu kana pota a yesi te sai peki

⁴⁵ Diu lavedi wapewapedi Meli vakitana aubaina a tavatavana, tedi bai Yesu i voivoiyena a kita bi ai sumaĝe. ⁴⁶ Bi lava ĝesaudi a nawa Palisi lisidimo bi bai Yesu i voiyena taunana sa tainuwataudi. ⁴⁷ Ĝome pilipilisi edi babada

bi Palisi, ai ġemotidi bi waibabada edi bolu a sako. Bi a giuna gado, “Tada niganana bai ta voiye? Niga olotona ba anisove kauwidi wapewapedi ya voivoiyedi. ⁴⁸ Bamoda tada bi ta kita kamaġena ba lava matabudi tana sai sumaġe. Mba sauginemo kaka Loum ġaviyidi sa tava te tada eda Pali vanuwina bi eda dobu sa kagebogebody.” ⁴⁹ Gome edi tau ġesauna isana Kaiyapas, tana ba pilipilisi edi bada mba kwalabunemo. Tana i miyamoito bi i giuna gado, “Temi mote ko sibe te bai ko giugiuwe! ⁵⁰ Temi mote ko sibe, i visu te lava ġemota maso aubaida i peki bi matabuda te yawasana, kaka dobu matabuna sa kagebogebona.” ⁵¹ Mba kwalabunemo, Kaiyapas ba pilipilisi edi bada. Bi niga giudi i vatovatodina ba mote nuwanemo i waitubudi. Bi Yesu Diu lavedi aubaidi ya pekina, taunana i giugiuwata. ⁵² Bi Diu lavedi mote taudiġa, bi Maimaituwa natunatuna a dabadabalalana ya natomedi, te yai ġemotidi bi dam ġemota ya tubuġa. ⁵³ Kamaina bi mba laġannemo te noi i nawana ba tedi Yesu kana pota a yesi te sai peki. ⁵⁴ Taunana aubaina, Yesu mote Diu lavedi matediġa i nawanawa. Bi ġome te i nawa Iflem malagainemo kalakalalele diyanemo, bi ġome ena tauwaikawatana vaitena a miya. ⁵⁵ Laġannemo Diu lavedi edi Vawaitauli Soina saugina i tavatava ba lava wapawapa a tava Yelusalemmo ai ġemotidi. Bi Diu lavedi edi vaivaimo ba a vokaukauwa munaġedi muliġa kaka Vawaitauli Soina. ⁵⁶ Tedi yaġolo te Yesu a tavutavuġe, bi pali vanuwina didiyauna a moito kwaivivili bi edi lava ai talayedina gado,

“Bainewa ko noḡonoḡoti? Kona sibe te niga soinemo ya tava ee geḡa?” ⁵⁷ Bi geḡa te, pilisi edi babada bi Palisi giu a sako te aiyai bi bamo ḡome Yesu i banavina ba ya kamaḡati te sa pani.

12

*Yesu masi panepanena kaḡenemo a ḡini
(Met 26:6-13, Mak 14:3-9)*

¹ Muliḡa kaka laḡan 6 sa kovi te Vawaitauli Soina, bi Yesu i tava Betenimo Yasalesi ena an-imi-yamo, Yasalesina taunana i peki bi Yesu i kakenamoito munaḡe. ² Yesu i tava aubaina te tedi aubiga kanina a kanonoḡi. Mata kani i yati bi Yasalesi, Yesu bi lava ḡesaudi vaitedi teibolo diyanemo a kena giligili bi kani i vite nawedi te a kani. ³ Kamaina bi Meli masi panepanena af lita luvana dubina mai'ina dididiga i natome bi Yesu kaḡenemo i ḡini. Bi dabanemo i bakili bi vanuwa nopona ba masi panena i waiwanavu. Niga masina ba ḡawaḡawa isana nad masinemo a voiye.

⁴ Yesu ena tauwaikaiwatana ḡemota Diudas Iskaliot, tana taunana muliḡa ya sakoyovoḡe, i giuna gado, ⁵ “Mba masina maiina ba kwalabu ḡemota ena maiia* luvana, temi maso kona kuneye bi manena lava wainuwatoitoidi kona vitedi.” ⁶ Tana niga giuna i giuwena ba mote lava wainuwatoitoidi sagudi aubaidi, banina tana ba taudanene. Bi kota tana ba mane baikina taulabena bi manenemo i laulaukulasolu.

* **12:5:** Diu lavedi lisidimo taubagibagi kwalabu ḡemota noponemo i noyana, ba ena maiia 300 denali ya vai.

⁷ Kamaina bi Yesu giu i waimunena gado, “Waivini ku kita kamaḡe, tana niga kauwina i voyiyena ba dobogu aubaina i kanonoḡi. ⁸ Temi laḡan matabuna lava wainuwatoitoidi waitedi ko miyamiya bi tagu ba mote laḡan matabuna waitemi tama miya nonoḡa.”

Yasalesi kana pota a yesi

⁹ Laḡannemo Diu lavedi kumdi a vaiye te Yesu ba Betenimo Yasalesi ena vanuwemo, ba tedi a tava lisinemo. Bi mote Yesu taunaḡa kitana aubaina bi kota Yasalesi waitena. Banina Yesu, Yasalesi pekimo i kakenamoito mu-naḡe. ¹⁰ Taunana aubaina, Pilisi edi babada ai ogatala te maso Yasalesi waitena ai peki, ¹¹ banina Yasalesi dabanemo lava wapewapedi Diu babadidi a dabokedi bi Yesu a waiwaisumaḡe.

Yesu Yelusalemmo i solasaḡa

(Met 21:1-11, Mak 11:1-11, Luk 19:28-40)

¹² Laḡan i sako te lava kumdi vawaitauli soina aubaina a tava bi a vaiye te Yesu ba Yelusalem aubaina i saḡasaḡa. ¹³ Taunana aubaina, lava galamo malugulugudi a legaudi bi a laupotiyovo etamo bi a binabinauna gado, “Ousana! Kakavisuvisuna, BADA isanemo ya natonato!

Kakavisuvisuna Israel edi Ḡalibona.”

¹⁴ Yesu donki lauewalina i banavi bi i geluye, gilugilumina wadubonemo niga mainana giu:

¹⁵ “Yelusalem lavemi koma naila, ko kita emi ḡalibona donki lauewalinemo i gelu bi ya natonato.”

¹⁶ Niga giuna ena tauwaikaiwatana mote a sibe bi ena kenamoito mulinemo kaka niga giudi banidi a sibedi. Bi giudi ba tana a gilugilumiwata bi kota niga kauwidi banidi lisinemo a tubuḡa.

¹⁷ Mba laḡannemo ba lava kumdi Yesu vaitena bi Yasalesi pekina tauyewamo i kakakenamoitona a kita. Niganana mba lavedi taudidi giuna sa giugiunawe. ¹⁸ Taunana aubaina, lava kumdi mataila i voivoiyena a vaivaiye ba a nawa lisinemo. ¹⁹ Kamaina bi Palisi taudiḡa ai giugiuna gado, “Niga mote bai ta maitubu, ko kita lava matabudi tana sa kaikaiwata.”

Yesu ena peki i gei giuwe

²⁰ Lava mabai a nawanawa Yelusalemmo Vawaitauli soina aubaina ba Gulik lavedi ḡesaudi vaitedi a nawa. ²¹ Tedi Filip lisinemo a tava bi tana ba Betsaida olotona, bi Betsaida ba Galili noponemo bi ai baḡana gado “Ema tau, tama ka ḡoyeḡoyena Yesu ka kita.” ²² Ḡome te Filip i nawa Endulu i giuwe, bi labuḡidi a nawa te Yesu a giuwe.

²³ Yesu edi giu i waimunena gado, “Saugina i tava te Tana Taunana Natuna namala sa vite.” ²⁴ Tagu giukauwemo ya giugiuwemi, bamoda witi pesina mote kuma wadi ba pesina mai ya kenakena. Bi laḡannemo doḡamo sa wadina ba ya peki, bi ya duga te pesi wapewapedi ya sivudi. ²⁵ Tedi mabai edi yawasana a nuwamunaḡedina ba sa kulayakasidi, bi mabai edi yawasana niga doḡunemo a nuwakamaḡedina ba yawasana kenakena nonoḡina sa vai. ²⁶ Tana aiyai bi aubaigu waitaupaula i ḡoyena ba ya kaiwatagu, te tagu

bamo ḡome ba egu taupaula ḡome. Bi Tamagu kaka tana aiyai aubaigu ya waitaupaulana ya kavisuvisu.

Yesu ena peki i giuwata

²⁷ “Niganana nuwapougu i yavi bi bena bai yà giuwe? Luvana yà giuna gado, ‘Tamagu, niga wainuwatoina saugina lisigumo kwa kaikamaḡe.’ Bi geḡa te taunana aubaina e yovo te wainuwatoina ya nawaye. ²⁸ Tamagu, tam taumḡa isam aubaina namala kwa vai.” Kamaina bi kalina malaḡa i yovona gado, “Tagu kaikana isagu aubaina namala e vai bi niganana kota yà vai munāḡe.” ²⁹ Laḡannemo lava kumna kalina a vaivaiye ba ai noḡota benakage palele, bi lava ḡesaudi a giu te aneya i giu yovo Yesu lisinemo.

³⁰ Kamaina bi Yesu i giuwedina gado, “Niga kalinina i yovona ba temi ko ḡailisina aubaina bi mote tagu. ³¹ Niganana ba etala saugina i tava, te Maimaituwa niga dobuna ya etale bi dobu tauwaibadayena[†] ya lauyovoḡe. ³² Bi laḡannemo dobumo sai daweguna kaka lava matabudi yà natomedina lisigumo.” ³³ Yesu niga giuna i giuwena ba bainewa tana ya pekina taunana i giuwata.

³⁴ Lava kundi a giuwena gado, “Ema Waiḡake ya giugiuwemai te Buyobuyona ba ya miya nonoḡa. Bainewa bi kuna giu te Tana Taunana Natuna sai dawe? Bi Tana Taunana Natuna ba aiyai?”

³⁵ Kamaina bi Yesu giu i waimunena gado, “Yanayana ba temi lisimimo, kamaina te ko vai

[†] **12:31:** Dobu tauwaibadayena ba seitan

bi mote kaka vaitena koma miya gulata. Niga yanana kona vaina ba yananaḡa ko nawa. Muliḡa kaka waidudubala yai kwesitawemi. Lava mabai dudubalaḡa sa nawanawana ba mote a sibe te baiḡa sa nawanawa. ³⁶ Yana kona vaina ba koi sumaḡe, te temi ba yanayana lavemi.”

Laḡannemo Yesu giu i waiwaikovi ba i nawa tabunemo bi i miya moimoisili.

Lava mote Yesu ai sumaḡe

³⁷ Avena te Yesu anisove kauwidi wapewapedi matedimo i voiyedi bi yaḡolo te mote ai sumaḡe.

³⁸ Niga ba taugiuwatana Aisaiya bai i giugiuwena mainana ya tubutubuḡa. Tana i giuna gado,

“BADA, aiyai ema giu ya waisumaḡe?

Bi BADA, aiyai lisinemo em ḡailisi kwa ka-maḡati?”

³⁹ Taunana aubaina, lava mote Yesu ai sumaḡe, banina taugiuwatana Aisaiya laidalolo ḡesaunemo kota i giuna gado,

⁴⁰ “Bada lava i voiyedi te mote a kita banavi,

bi i voiyedi te nopodi a gududi, taunana aubaina sa kitakitana bi mote sima kita banavi. Bi mote sima sibegu ba mote sima nuwavitata lisigumo te tagu maso ei yawasanidi.”

⁴¹ Aisaiya niga giugiuna i giuwena banina Yesu ena ḡailisi namalina i kita, taunana aubaina i giuwata.

⁴² Avena te Diu babadidi wapewapedi Yesu ai sumaḡe, bi geḡa te Palisi babadidi kedinawamo aubaina te tedi mote debamo a giugiuwata

banina, bolu vanuwinemo male sa kapotiyovodi. ⁴³ Tedi sa ḡoyeḡoyena maso lava tedi a kasaḡesaḡedi. Bi mote sima ḡoyeḡoye te Maimaituwa tedi ya kasaḡesaḡedi.

Yesu ena giumo dobu ya etaetale

⁴⁴ Yesu kalinana dididiginemo i giuna gado, “Tana aiyai bi ya waisumaḡeguna ba mote tagu tauguḡa ima waisumaḡegu bi taugiukamaḡegu vaitena ya waisumaḡe. ⁴⁵ Tana aiyai bi ya kitakitaguna ba taugiukamaḡegu ya kitakita. ⁴⁶ Tagu dobumo e yovona ba yanayana, te lava matabudi sai sumaḡeguna ba mote waidudubalemo sima miya.

⁴⁷ “Bamoda lava egu giu sa vaiye bi mote sima voteyeteye ba tagu mote kaka yàma etaledi. Tagu e yovona mote dobu lavedi etaledi aubaina bi waiyawanidi aubaina. ⁴⁸ Tedi mabai a dabokegu bi egu giu mote sima waianine, mba giunana kaka laḡan damonemo ya etaledi. ⁴⁹ Niga ba giukauwa, banina tagu tauguḡa mote egu ḡailisimo yàma giugiu, bi Tamagu taugiukamaḡegu bai i giugiuvasaḡeguna taudidi yà giugiuwedi. ⁵⁰ Bi tagu e sibe te ena giuvavasaga ba yawasana ilailala ya natome. Taulana aubaina, bai yà giugiuwena ba Tamagu i giugiuweguna mainana yà giugiu.”

13

Yesu ena tauwaikaiwatana kaḡedi i koḡedi

¹ Muliḡa kaka Vawaitauli Soina bi Yesu i sibe te sauga i tava te niga dobuna ya gose bi ya munaḡa Tamana lisinemo. Tana dobumo laḡan matabuna

ena tauwaikaiwatana i ḡoyeḡoye kauwedi. Bi i ḡoyeḡoyedina eete edi noya damonemo a tava.

² Yesu ena tauwaikaiwatana vaitedi aubiga kanina a kanikani bi Seitan ba kaikana Diudas Iskaliyot* noponemo noḡota gebogebona i sako te Yesu ya sakoyovoḡe, Diudas ba Saimon natuna.

³ Yesu i sibe te Tamana ḡailisi matabuna i vite te mwali matabudi yai badayedi. Tana i sibe te Maimaituwa lisinaḡa i yovo bi kota ya munamunaḡa Maimaituwa lisinemo. ⁴ Kamaina bi kani noponemo i miyamoito te ena kwama dabanemo i kotekotena i kaikamaḡe bi tauweli i vai te bwalinemo i pani. ⁵ Bi gauba i vai te abomemo i ḡini bi ena tauwaikaiwatana kaḡedi i koḡedi, bi tauweli bwalinemo panipanina isunemo kaḡedi i bakilidi.

⁶ Bi Yesu, Saimon Pita lisinemo i tavatava ba Saimon i giuna gado, “Bada, tam bena kaḡegu kwa koḡa, ee?”

⁷ Bi Yesu ena giu i waimunena gado, “Tagu bai niganana yà voivoiyena mote ku sibe bi muliḡa kaka banina kwa sibe.”

⁸ Bi Pita i giuna gado, “Geḡa, kaḡegu mote kuma koḡa.” Gome Yesu ena giu i waimunena gado, “Bamoda kaḡem mote yàma koḡa ba tam mote egu tauwaikaiwatana.”

⁹ Saimon Pita ena giu i waimunena gado, “Bada, mote kaḡegu taunaḡa kuma koḡa, nimagu bi kunugu kota vaitedi kwa koḡedi.”

¹⁰ Gome Yesu giu i waimunena gado, “Lava mabai kaikana a asiwana ba kaḡediḡa sa

* **13:2:** Iskaliyot ba malagai isana bi mote Diudas isana wadubona.

koḡedi, tunidi matabudi ba sabusabudi. Bi temi matabumi ba kona asiwa bi geḡa te, ḡesaumi mote ko asiwa.” ¹¹ Yesu kaikana i sibe te aiyai kaka ya sakoyovoḡe, taunana aubaina i giuna gado, “Matabumi mote lailaisabusabumi.”

¹² Laḡannemo kaḡedi i koḡakoḡa kovidu ba ena kwama i kote munaḡe bi i munaḡa ena animiyamo. Bi i waitalayedina gado, “Tagu bai lisimimo e voyiyena banina kona sibe ee geḡa? ¹³ Temi ko waiisaguna gado, ‘Tauwailovelove.’ Bi ‘Bada.’ Bi mba ko giugiukauwa, lavana ba tagu taunana. ¹⁴ Niganana ba tagu emi Bada bi tauwailovelove, kaḡemi e koḡedina ba temi kota mainana emi lava, kaḡedi ko koḡedi. ¹⁵ Tagu kauwa ei lovemi te kona kita bi bai e voivoiyena mainana temi ko voyiye. ¹⁶ Tagu giukauwemo yà giugiuwemi te taupaula mote edi bada sima saḡa kamaḡe, bi kota mainana tauwainoyanoya mote ḡemoḡemotina te taugiukamaḡena ima saḡa kamaḡe.

¹⁷ “Temi niga giukauwidi niganana kona sibedi, bi ko miyaedina ba Maimaituwa kaka ya kavisuvisumi.”

*Yesu sa sakoyovoḡena i gei giuwata
(Met 26:20-25, Mak 14:17-21, Luk 22:21-23)*

¹⁸ “Tagu mote matabumi yàma giugiuwemi bi mabai e vinevinedina taudidi e sibedi. Bi gilugilumina wadubonemo bai i giugiuwena ba kamaina te ya tubuḡa, “Tagu aiyai vaitena ke kanikani ḡemotana mba lavana ya nuwavitala te yai ḡaviyegu.’

19 “Bi muliḡa kaka kauwa sa tubuḡana bi tagu niganana yà giugiuwemi te laḡannemo bi sa tubuḡana ba temi koi sumaḡa te Tagu Mai Miyamiyagu. 20 Tagu giukauwemo yà giugiuwemi, te lava aiyai e giukamaḡe bi aiyai lavana ya giugiuwaina ba tagu ya giugiuvaigu. Bi aiyai tagu i giuvaiguna ba taugiukamaḡegu ya giugiuvai.”

(Met 26:20-25, Mak 14:17-21, Luk 22:21-23)

21 Niga giuna mulinemo ba Yesu nopona nuwaboya i wanavu bi ena tauwaikaiwatana i giuwedina gado, “Giukauwemo yà giugiuwemi te temi modomimo ḡemota kaka ya sakoyovoḡegu.”

22 Tedi ai nuwanaina bi ai matakita te aiyai lavana ya giugiuwe. 23 Bi Yesu ena tauwaikaiwatana mododimo ḡemota, taunana i ḡoyeḡoye kauwena diyanemo i miyamiya. 24 Kamaina bi Saimon Pita lava Yesu diyanemo i miyamiyana i laumatakamote bi i kasavenana gado, “Bada kwai talaye te lava aiyai ya giugiuwe?”

25 Ḡome te ena tauwaikaiwatana i miyanato Yesu diyanemo bi i waitalana gado, “Bada, aiyai lavana?”

26 Yesu giu i waimunena gado, “Tana aiyai buledi abomemo yà dakwa bi yà vitena mba taunana lavanana.” Kamaina bi Yesu buledi i vai te i waidakwa bi Saimon natuna Diudas Iskaliyot i vite. 27 Mba ḡome Diudas buledi i vaivai ba Seitan noponemo i sola saḡa. Bi Yesu, Diudas i giuwena gado, “Bai kwa noḡonoḡotina ba kwa voiye makaiye.” 28 Bi tedi teibolomo a kanikanina, Yesu ba Diudas i giugiuwena lisidimo banina mote a sibe. 29 Bi Diudas ba mane

taulabena, taunana aubaina ena lava ai noḡota bena Yesu, Diudas i giugiuwe te soi kanina ya gimala ee lava waiyamoyamonidi mane ya vitedi. ³⁰ Gome Diudas buledi i kanikani kovi ba tana i vapotiyovo te dudubalaḡa i nawa.

Yesu, Pita ena valele i gei giuwata

³¹ Laḡannemo Diudas i nawanawa mulinemo ba Yesu i giuna gado, “Niganana kaka Tana Taunana Natuna namalina ya laumaḡata. Maimaituwa namalina kaka Natuna lisinemo ya kamaḡati. ³² Bi Natuna ena ḡailisi namalina kaka Maimaituwa ya vite. Bi mote ima lofa te Maimaituwa ena ḡailisi namalina Natuna ya vite.

³³ “Natunatugu, tagu mote kaka vaitemi tama miya gulata. Temi kaka ko tavuḡegu bi mote koma banavigu. Bamomaḡa ya nawanawana ba temi mote luvemi te maḡa ko nawa. Niga giudi ḡemotidi Diu babadidi e giuwedi bi niganana kota temi ya giugiuwemi. ³⁴ Bi niganana waiḡake vali-valiuna ya vitevitemina ba: Emi lava, emi lava ko ḡoyedi, mai tagu e ḡoyeḡoyemina. Taunana aubaina emi lava ko ḡoyedi. ³⁵ Bamoda emi lava, ko ḡoyedina kaka lava matabudi sa sibemi te temi ba tagu egu tauwaikaiwatana.”

³⁶ Bi Saimon Pita i waitalana gado, “Bada, bamo maḡa kwa nawanawa?” Ḡome Yesu ena i giu waimunena gado, “Tagu niganana bamo maḡa ya nawanawana ba tam mote ḡemoḡemotim te kwa kaiwatagu, bi muliḡa kaka tam kwa kaiwatagu.”

³⁷ Pita i waitalana gado, “Bada, bai aubaina niganana mote yàma kaiwatam? Tagu e vononoḡa te vaitem ta peki.”

³⁸ Kamaina bi Yesu ena giu i waimunena gado, “Tam giukauwa te tagu aubaigu kwa peki, ee? Tagu giukauwemo yà giugiu te muliḡa kaka kamkam ya ḡabana bi tam kaka mala faiona kwa valele te tagu mote ku sibegu.”

14

Yesu ena tauwaikaiwatana i wainuwaubedi

¹ Yesu i giuwedina gado, “Mote komai nuwaboya, Maimaituwa koi sumaḡe bi kota tagu koi sumaḡegu. ² Tamagu ena vanuwemo ba nakanaka wapewapedi, bamoda gabu geḡa tagu maso mote yà giuwemi. Niganana tagu ḡome yà nawanawana kaka emi gabu yà kanonoḡidi.

³ “Laḡannemo yà nawa bi emi gabu yà kanonoḡina ba yà yovo munāḡa te matabumi yài doli nawemi egu animiyamo, te vaitemi ḡome ta miya ḡemota. ⁴ Tagu gabunemo yà nawanawana ba etana temi kona sibe.”

Yesu taunana Eta te Tamana lisinemo

⁵ Tomas i giuna gado, “Bada tama mote ke sibe te tam bamomaḡa kwa nawanawa, bi tama bainewa bi mba etana ka sibe?”

⁶ Kamaina bi Yesu i giuna gado, “Tagu taunana eta, giukauwa bi yawasana ilailala. Aiyai mote Tamagu lisinemo ima tava, te tagu lisigumo ya tava kaka ya nawa Tamagu lisinemo. ⁷ Bamoda tagu kona sibeguna ba mainana kota Tamagu ko

sibe. Niganana, bi noi i nawana ba temi tana kona sibe bi kona kita.”

⁸ Gome Filip i giuna gado, “Bada, Tamam kwai lovemaina kaka nuwamai ya kena.”

⁹ Bi Yesu ena giu i waimunena gado, “Filip, vaitem te alamiya bi mote ku sibegu? Tana aiyai bi i kitaguna ba Tamagu i kita. Bi tam bai aubaina kwa giugiu te Tamagu yai lovemi?

¹⁰ Filip, mote ku waisumaḡegu te tagu Tamagu noponemo bi Tamagu tagu nopogumo? Niga giudi yà giugiuwedina mote nuwagumo yàma waitubudi, tam kwa sibe te Tamagu nopogumo ya miyamiyana taunaḡa ena noya ya voivoiyedi.

¹¹ Sauginemo yà giuna gado, Tagu ba Tamagu noponemo bi Tamagu ba Tagu nopogumo ba kamaina te kwai sumaḡegu. Bi geḡa ba, anisove kauwidi e voivoiyedina kwa kitedi bi kwai sumaḡegu. ¹² Tagu giukauwemo yà giugiuwemi, te tana aiyai bi i waisumaḡeguna kaka bai e voivoiyedina mainana ya voiyedi. Bi tana kaka kauwa nananaka otidi ya voiyedi, mote mai niga kauwidi, banina Tamagu lisinemo yà nawanawa.

¹³ Bi tagu isagumo, bai ko waibaḡayena, ba tagu kaka yà voiye te Tamana namalina ḡaiḡailisina Natuna lisinemo yà kamaḡati. ¹⁴ Temi bai mwalina isagumo koi baḡayena ba tagu kaka yà voiye.”

Yesu, Aluwa Waiyawa i giuwapaye

¹⁵ Bamoda kwa ḡoyeguna, ba egu waiḡake kwa voteyateyaedi. ¹⁶ Bi tagu kaka Tamagu yà baḡa, te emi tausagu ḡesauna ya vitemi te vaitena ko miya nonoḡa. ¹⁷ Tana ba Aluwa Waiyawa,

Maimaituwa ena giukauwa taukamaḡatina. Bi dobu lavedi mote luvana te simai anine, banina tedi mote a kita ee a sibe. Bi temi kona sibe te tana ba vaitemi bi nopomimo kaka yà miya. ¹⁸ Tagu mote kaka yàma gose kamaḡemi maibena kedakeda bi lisimimo kaka tagu yà yovo munaḡa. ¹⁹ Bi laḡan watigēna ba dobu lavedi mote sima kitagu. Bi temi kaka tagu ko kitagu, tagu e yawasana aubaina temi kota ko yawasana. ²⁰ Laḡannemo yà kenamoitona kaka temi ko sibe te tagu ba Tamagu noponemo, bi temi ba tagu nopogumo bi tagu ba temi nopomimo.

²¹ Tedi mabai egu waiḡake sai aninedi bi sa kaikaiwatedina mba taudidi tagu sa ḡoyeḡoyegu. Bi mabai sa ḡoyeḡoyeguna ba Tamagu kaka ya ḡoyedi, bi tagu kota tedi yà ḡoyedi bi lisidimo yà kamaḡati munaḡegu. ²² Kamaina bi Diudas (mote Diudas Iskaliyot) i giuna gado, “Bada, bai aubaina te tama lisimaimo kwa kamaḡatim bi mote dobu lavedi lisidimo kuma kamaḡatim?”

²³ Bi Yesu ena giu i waimunena gado, “Tana aiyai bi ya ḡoyeḡoyeguna ba egu wailovelove ya voteyeteyedi. Bi Tamagu kaka tana ya ḡoye, bi tama kaka ka nato lisinemo te vaitena ka miya. ²⁴ Tana aiyai bi mote ima ḡoyeḡoyegu ba egu wailovelove mote ima voteyeteyedi. Bi niga giudi ko vaivaiyedina ba mote nuwagumo yàma waitubudi, bi Tamagu i giugiukamaḡeguna kalinana.

²⁵ “Temi yaḡolo vaitemi ta miyamiya, aubaina te niga giudi matabudi yà giugiuwemi. ²⁶ Bi laḡannemo emi Tausagu Aluwa Waiyawa, isagumo Tamagu ya giukamaḡena, ba mwali

matabudi kaka yai lovelovemi bi bai matabudi e giugiuwemina kaka ya talawainoḡotimi. ²⁷ Bi tagu ba yà nawana bi nuwauba yà vitevitemi. Tagu nuwauba yà vitevitemina ba mote mai dobu lavedi sa vitevitemina. Taunana aubaina, temi mote komai nuwaboya bi nuwemi ima kuluva.

²⁸ “Temi kona vaiye, e giuwemina gado, ‘Tagu ba yà nawana, bi yà munaḡa yovo lisimimo.’ Bamoda ko ḡoye kauweguna, ba koi nuwavisu te Tamagu lisinemo yà nawanawa, banina Tamagu i saḡa gulatana mote mai tagu. ²⁹ Muliḡa kaka kauwa sa tubuḡana bi niganana yà giugiu wainonomi te koi sumaḡa, te bai e giugiuwemina ba giukauwa. ³⁰ Mote bamo gavogavo te lisimimo yà gagali gulata, banina niga dobuna tauwaibadayena kaikana ya tavatava. Tana mote ena ḡailisi tagu lisigumo ima kenakena. ³¹ Tagu Tamagu bai i giugiuvasasaḡeguna taunana yà voiye, te dobu lavedi sa sibe te tagu ba Tamagu yà ḡoyeḡoye kauwe.

“Ko potiyovo bi ta nawa.”

15

Yesu taunana waen kaina

¹ Kamaina bi Yesu i giu munaḡana gado, “Tagu taunana waen kaina, bi Tamagu ba taubayau. ² Bi tagu modogumo, lagalaga mote sima votavota ba tana ya guledi bi lagalaga a votavotana ba ya gula yawasidi te sa vota gulata. ³ Temi kaikana kona visuvisu, banina tagu giu visuvisuna ei lovelovemi. ⁴ Te temi tagu nopogumo ko miya, kota tagu temi nopomimo yà miya. Bi waen kaina

lagalagana mote kaka taudiḡa sima vota yababa, kamaina te waen kaina modonemo sa patuna kaka sa vota. ⁵ Tagu taunana waen kaina, bi temi ba lagalagana. Tedi mabai tagu nopogumo sa miyamiya bi tagu tedi nopodimo kaka sa vota gulata. Bi temi mote tagu vaitegu ba mote kaka koma vota. ⁶ Tana aiyai bi mote nopogumo ima miyamiya, ba tana maibena kai lagana nuwasasina sa pwalage, bi ya pokipokina. Mba mai lagelagedi ba sa laitupedi te kaimo sai kalaḡosedi. ⁷ Bamote temi tagu nopogumo ko miyamiyana ba giugu nopomimo sa kenakena, bi bai ko ḡoye bi koi baḡayena ba tagu kaka ya vitemi. ⁸ Laḡannemo ko votavota gulatana, ba temi ko kakamaḡatimi te egu tauwaikaiwatana. Mba votanana taunana Tamagu namalina ya kakamaḡati.

⁹ “Tamagu ya ḡoyeḡoyeguna, mainana kota tagu temi ya ḡoyeḡoyemi. Temi niganana ba egu ḡoyemo ko miya. ¹⁰ Bamoda egu giuvavasaga ko voteyeteyedina ba temi kaka tagu egu ḡoye noponemo ko miya, maibena tagu Tamagu ena giuvavasaga e voteyeteye bi ena ḡoyemo ya miyamiyana. ¹¹ Bi tagu niga giudi e giuwemi te yasisigu nopomimo ya kena bi ko yasisi nonoga. ¹² Niga taunana egu giuvavasaga: Temi emi lava ko ḡoyedina mai tagu ya ḡoyeḡoyemina. ¹³ Bi ḡoye laukaina ba tana aiyai ena yawasana ya vitevite munagena ena lava aubaidi. ¹⁴ Bamoda temi tagu egu lava ba egu giuvavasaga ko kaiwatedi. ¹⁵ Tagu mote yamai isemi taupaula, banina taupaula edi bada bai ya voivoiyena mote a sibe. Taunana aubaina, ya waiisemina egu lava, ban-

ina Tamagu bai matabudi i wailoveloveguna ba temi ei lovelovemi. ¹⁶ Temi mote tagu ko vinegu bi tagu temi e vinemi bi e giukamaḡemi te ko vota. Bi mba votedi ba sa kena nonoḡa. Taunana aubaina, isagumo bai ḡesauna koi baḡayena ba Tamagu kaka ya vitemi. ¹⁷ Niga taunana egu giuvavasaḡa: Temi emi lava ko ḡoyedi.”

Dobu lavedi Yesu ena tauwaikaiwatana a dabokedi

¹⁸ “Bamoda dobu lavedi sa dabokemina ba ko noḡoti te tagu dolinemo a gei dabokegu. ¹⁹ Bamoda temi dobu lavedi edi miyamiyamo ko miyana ba dobu lavedi sa ḡoyemina mai tedi edi lava otidi. Bi geḡa te, temi niga dobunemo e vinekamaḡemi te mote niga dobuna aubaina. Taunana aubaina, dobu lavedi kaka temi sa dabokemi. ²⁰ Tagu niga giudi e giugiuwemina ko noḡotidi, “Taupaula mote kaka ena bada ima saḡa kamaḡe.”* Bamoda lava sa laulaukivigebogeboyeguna ba kota temi sa laukivigebogeboyemi. Bamoda egu wailovelove sa vovoteyeteyedina ba temi kota emi wailovelove sa voteyeteyedi. ²¹ Bi lava kaka sa laukivigebogeboyemi, banina temi ba tagu aubaigu. Bi tedi mote a sibe te aiyai i giukamaḡegu. ²² Bamoda lisidimo mote maso e nato bi e lauguguya, ba gebogebo wavuna maso mote a avala. Bi niganana mote gebogebomo simai papa, banina tagu kaikana lisidimo e lauguguya. ²³ Tana aiyai bi ya dabodabokeguna ba kota Tamagu ya dabodaboke. ²⁴ Tagu mataila nananakidi e voiyedi a kitekitedina ba mote

* **15:20:** Diyon 13:16.

bamo aiyai mainana i voiyedi. Bamoda tagu mote maso matalidi e voiyedi ba maso mote gebo wavuna a avali. Bi geḡa te, tagu niga matalidi e voivoiyedina a kitedi, bi yaḡolo te tagu bi Tamagu sa dabodabokemai. ²⁵ Niga ba edi waiḡake gilugilumina wadubonemo banina ya tubutubuḡa. Gilugilumina i giuna gado, ‘Tedi mote bai gebona lisigumo a banavi bi tagu a daboke yababegu.’[†]

²⁶ “Tamagu kaka tausagu Aluwa Waiyawa ya giukamaḡe yovoḡe. Aluwina taunana giukauwemo yai eta doliyemi bi tagu ya giuwaimaḡatigu. ²⁷ Bi temi kaka lava ḡesaudi lisidimo tagu ko giuwatagu, banina pakanemo ba temi tagu vaitegu.”

16

¹ Bi Tagu bai matabuna e giuwemi te temi mote waisumaḡa koma kaisako. ² Bi temi kaka bolu vanuwinemo sa kwavivaimi, bi saugina ya tavana ba lava aiyai i waipekimina ba ya wainoḡota te bena Maimaituwa ena noya ya voivoiye. ³ Tedi kaka niga mainana kauwidi sa voiyedi, banina Tamagu bi Tagu mote a sibemai. ⁴ Tagu niga kauwidi e giuwemi te sauga ya natonatona niga kauwidi sa tubuḡana, ba bai e geigei giuwemina ko noḡotidi. Tagu pakanemo mote ya giuwemi, banina tagu temi vaitemi.

Aluwa Waiyawa ena noyanoya

⁵ Tagu niganana ya nawanawana taugiukamaḡegu lisinemo bi geḡa te, mote

[†] 15:25: Sale 35:19, 69:4.

aiyai kuma waitalayegu gado, “Tam bamo kwa nawanawa? ⁶ Bi banina niga giudi e giuwemi, taunana aubaina te ko waiwainuwaboya. ⁷ Tagu giukauwemo yà giugiuwemi, temi emi visu aubaina te tagu yà nawa. Bamote tagu bi mote yàma nawa ba emi Tausagu mote kaka lisimimo ima yovo. Bi yà nawana kaka Tausagumi yà giukamaḡe yovoḡe. ⁸ Bi laḡannemo ya yovona ba dobu lavedi yai lovelovedi te edi gebogebo sa sibedi, didimana voyedi sa sibedi bi kovoḡa ya natonatona sa sibe. ⁹ Bi gebogebo giuna ena yawanimo ba, banina lava mote tagu sima waisumaḡegu. ¹⁰ Bi didimana voyena ena yawanimo ba niga mainana, banina tagu yà nawanawa Tamagu lisinemo bi temi mote koma kitagu. ¹¹ Bi etala ena yawanimo ba, banina Maimaituwa kaikana niga dobuna tauwaibadayena i lauyovoḡe.

¹² “Bi giu i wapa te maso e giuwemi bi temi mote luvemi te koma sibe kovid. ¹³ Laḡannemo giukauwa Aluwina ya yovona, kaka giukauwemo yai eta doliyemi. Tana mote taunaḡa ena ḡailisimo ima gagali bi lisigumo bai ya vaivaiyena taunana ya gagaliye bi kauwa bai muliḡa sa tubuḡana taudidi ya giuwemi. ¹⁴ Tana bai lisigumo ya vaivaiyena taunana ya giuwemi te namala ḡaiḡailisina ya vitegu. ¹⁵ Bi bai matabuna Tamagu lisinemo ba tagu aubaigu, taunana aubaina tagu e giuna gado, ‘Aluwa Waiyawa lisigumo bai ya vaivaiyena taunana lisimimo ya kamaḡatidi.’ ”

Nuwaboya ya nuwavitala te yasisi

16 Yesu i giuna gado, “Temi sauga watiḡena mote koma kitagu bi mote ima lofa te ko kita munaḡegu.”

17 Ena tauwaikaiwatana taudiḡa ai giugiuna gado, “Tana i giuwedana gado, ‘Temi sauga watiḡena mote koma kitagu bi mote ima lofa te ko kita munaḡegu.’ Niga giuna banina ba bai? Bi kota i giuna gado, ‘Banina tagu yà nawanawa Tamagumo.’ Niga giuna banina ba bai?” 18 Tedi yaḡolo te a waitalana gado, “Niga giuna, ‘Sauga watiḡena.’ Mba banina bai? Tada mote ta sibe te tana bai ya giugiuwe.”

19 Bi Yesu i sibe te tedi a ḡoyeḡoyena tana sai talaye, taunana aubaina i giuwedina gado, “Tagu e giuwemi te, laḡan watiḡena mote kaka koma kitagu bi mote lofana te ko kitagu. Temi niga giuna taunana ko waitalapiliye, ee?” 20 Tagu giukauwa yà giugiuwemi, te temi ba ko ḡaba bi koi nuwaboya. Bi dobu lavedi ba sa yasiyasisi, temi ba koi nuwatoi bi emi wainuwatoi kaka ya nuwavitala te ko yasisi. 21 Laḡannemo waivini nuwana wainatuna ba yavi ya vai, banina ena waibewa saugina i tava, bi gomana i tubuḡana mba yavina i kovi. Tana ya yasisi banina gomana dobumo i tubuḡa. 22 Mba kauwina ḡemotina kota mainana lisimimo ya tubuḡa. Te temi niganana ko wainuwaboya bi tagu kaka yà kita munaḡemi te ko yasisi bi emi yasisina mote aiyai kaka lisimimo ima kaikamaḡe.

23 “Mba laḡannemo temi mote kaka bai ḡesauna lisigumo komai baḡaye. Tagu giukauwemo yà giugiu te isagumo bai koi baḡayena Tamagu

lisinemo ba ya vitemi. ²⁴ Temi yaḡolo mote is-agumo bai koi baḡaye eete niganana. Bi niganana koi baḡana ba ko banavi bi koi nuwavisu gulata.”

Dobumo Vawaiuba

²⁵ Tagu niga kauwidi lautaulalamo e giugiuwedi. Bi sauga ya natonato kaka Tamagu giuna ya giu otiḡemi bi mote lautaulalamo yaḡa giu. ²⁶ Bi mba laḡannemo temi kaka isagumo Tamagu koi baḡa bi tagu mote temi aubaimi tana yaḡmai baḡa. ²⁷ Bi Tamagu taunana ya ḡoyeḡoyemi, banina temi tagu ko ḡoyeḡoyegu bi konai sumaḡegu te tagu Tamagu lisinaḡa e yovo. ²⁸ Tagu Tamagu lisinaḡa e yovo te dobumo e tava bi niganana ba dobu ya gosegose bi ya munamunaḡana Tamagu lisinemo.

²⁹ Kamaina bi Yesu ena tauwaikaiwatana a giuwna gado, “Niganana ba giu baniotidimo kwa giugiuwemai bi kuma laulautaulala. ³⁰ Niganana kaka ke sibem te tam mwali matabudi kuna sibedi, bi mote ku ḡoye te lava ḡesau yai talayem. Mba taunana aubaina, tama kei sumaḡa te tam Maimaituwa lisinaḡa kuna yovo.”

³¹ Bi Yesu edi giu i waimunena gado, “Temi niganana kaka konai sumaḡa, ee?” ³² Saugina ba ya natonato bi kaikana i tava, mba sauginemo temi kaka ko dabalala emi malagaiḡa. Temi kaka tagu ko gose kamaḡegu bi geḡa te, tagu mote tauguḡa, banina Tamagu ba tagu vaitegu.

³³ “Tagu niga kauwidi e giuwemi te temi kaka lisigumo nuwauba ko vai. Bi dobumo kaka pilipili

koi ḡalodi. Bi geḡa te, nuwemi ya lautou, banina tagu dobu tauwaibadayena e lauyovoḡe.”

17

Yesu taunaḡa aubaina i laupali

¹ Yesu giu i waikovi, mulinemo ba i waikita saḡa malamo bi i laupalina gado, “Tamagu, saugina i tava te namalim ḡaiḡailisina kwa vitegu, bi tagu namala tam yà vitem. ² Tam waibada kuna vitegu te tagu lava matabudi yài badayedi. Te lava mabai kuna viteviteguna ba yawasana ilailala yà vitedi. ³ Bi yawasana ilailala banina ba tam Maimaituwa giugiukauwim sa sibem, bi kota tagu Yesu Keliso, kuna giugiukamaḡeguna sa sibegu. ⁴ Tagu dobumo noya kuna viteviteguna ba ei kovi te dobumo namalim ḡaiḡailisina yà kamaḡati. ⁵ Bi Tamagu, niganana em ḡailisi namalinemo kwa saḡegu, ḡailisina namalinemo wala te miyamiya, muliḡa kaka dobu i tubuḡa.”

Yesu ena tauwakaiwatana aubaidi i laupali

⁶ Bi niga dobumo tauwaikaiwatana kuna viteviteguna, lisidimo tam e kamaḡatim. Tedi wala tam aubaim, bi tagu kuna vitegu te gium a voteyeteye. ⁷ Tedi niganana a sibe te bai matabuna kuna viteviteguna ba tam lisimḡa sa yovoyovo. ⁸ Tam giu kuna viteviteguna e vitedi te ai aninedi. Bi a sibe te giukauwa, tam lisimḡa e yovo bi ai sumaḡa te tam kuna giukamaḡegu. ⁹ Tagu egu pali ba mote dobu lavedi aubaidi bi mabai kuna viteviteguna aubaidi yà laulaupali, banina tedi ba tam aubaim. ¹⁰ Bai matabuna tagu lisigumo ba tam aubaim, bi bai

matabuna tam lisimmo ba tagu aubaigu. Te tedi ġailisi sa vai bi namala tagu sa vitegu. ¹¹ Tagu mote dobumo yàma miya wailofa bi, tedi yaġolo dobumo sa miyamiya. Bi geġa te, tagu ba niganana lisimmo yà saġasaġa. Tamagu Wai-waiyawim, isam kuna viteviteguna, niganana isamna ena ġailisimo kwa labedi te tedi ba ġemota maibena tada. ¹² Laġannemo tedi tagu vaitegu ba, em waibada ġaiġailisina kuna vitevitegunemo e labe kauwedi te mote ġemota i ainawanawa. Bi geġa te, aiyai te ya ainawanawana taunana i ainawanawa te, gilugilumina wadubonemo banina ya tubuġa. ¹³ Bi tagu niganana ba lisimmo yà saġasaġa. Tagu yaġolo dobumo vaitedi bi niga kauwidi yà giugiuwedi, te tedi egu yasisi nopodi yai wanavu. ¹⁴ Tam gium tagu e vitedi, bi dobu lavedi tedi a dabokedi, banina tedi mote dobu lavedi, kota tagu mainana mote dobu lavagu. ¹⁵ Tagu mote yàma laulaupali te egu tauwaikai-watana kwa nawedi tabudimo, bi kwa labe kauwedi te ġaviġaviyina mote ima kagebogebody. ¹⁶ Tedi ba mote dobu lavedi, tagu kota mainana mote dobu lavagu. ¹⁷ Tam gium ba giukauwa. Em giukauwinemo egu tauwaikaiwatana kwa voyiyedi te saila waiyawa. ¹⁸ Tam dobumo kuna giukamaġe yovoġegu, mainana kota tedi dobumo yà giugiu-kamaġedi. ¹⁹ Bi tedi aubaidi tagu yà vitevite munaġegu, te tedi kota giukauwemo sa vite munaġedi.

Yesu tauwaisumaġa aubaidi i laupali

²⁰ Tagu egu pali ba mote egu tauwaikaiwatana taudiġa aubaidi. Bi edi lauguguyemo mabai sai

sumaḡeguna kota waitedi aubaidi yà laulaupali,²¹ te tedi matabudi ba ḡemota. Tamagu, tedi kwa natomedi tada nopodemo maibena tam tagu nopogumo bi tagu tam nopommo. Te dobu lavedi sa kita bi sai sumaḡa te tam, tagu kuna giukamaḡegu.²² Bi tam em ḡailisi namalina kuna viteviteguna taunana e vitedi te tedi nuwaḡemotemo sa miya, maibena tam bi tagu tada ḡemota.²³ Te tagu ba tedi nopodimo bi tam ba tagu nopogumo. Tam tedi kwai ḡemotidi te bwainemo sa miya nonoḡa. Mba mainana kaka dobu lavedi sa sibe te tam tagu kuna giukamaḡegu. Bi kota sa sibe te tam kwa ḡoyeḡoyedina mainana tagu kwa ḡoyeḡoyegu.

²⁴ Tamagu, muliḡa kaka dobu i tubuḡana, tam kuna ḡoye kauwegu aubaina te namala saḡasaḡa guletina kuna vitegu. Tagu yà ḡoyeḡoyena tedi mabai kuna viteviteguna, tagu bamo ḡome ba tedi waitedi te egu ḡailisi namalina sa kita.²⁵ “Tamagu, tam didimanim, dobu lavedi mote tam a sibem, bi tagu tam e sibem. Bi tedi mabai kuna viteviteguna a sibe te tam ba tagu kuna giukamaḡegu.²⁶ Tagu tedi lisidimo e kamaḡatim, bi yaḡolo te yà giu nawem. Te em ḡoye lisigumo ba tedi nopodimo ya kena, bi tagu tedi nopodimo yà miya.”

18

Yesu a pani

(Met 26:47-56, Mak 14:43-50, Luk 22:47-53)

¹ Laḡannemo Yesu pali i waiwaikovi, ba ena tauwaikawaiwatana waitedi Kidlon gwagwanaḡa a

nawa te noi nevanemo a tava. Bi ḡome ba oliv kaidi guguludi.

² Diudas tana Yesu tausakoyovoḡena bi mba dobuna i sibe, banina tedi laḡan wapawapa ḡome a waḡemota. ³ Taunana aubaina, Diudas Palisi bi pilipilisi edi babada, Loum edi tauwaiḡaviya visa bi pali vanuwina tauyavena a giugiukamaḡedina i waïetadoliyedi te oliv kaidi gugulunemo a tava. Tedi nïmedimo ba kwadam bi aniwaiḡaviya madedi.

⁴ Yesu bai matabudi lisinemo sa tubuḡana i sibedi, kamaina bi i moito nawa matedimo bi i waitalayedina gado, “Temi aiyai ko tavutavuḡe?”

⁵ Tedi ena giu ai munena gado, “Nasalet Yesuna.”

Bi Yesu i giuna gado, “Tagu taunana.” Bi Diudas, Yesu tausakoyovoḡena ba ḡome mba lavedi vaitedi a moimoito. ⁶ Bi ḡome Yesu i giuwedina gado, “Tagu niga taunana, ba tedi ai mulisuwasuwa te a kuluva doḡamo.”

⁷ Kamaina bi Yesu i waitala munaḡedina gado, “Temi aiyai ko ḡoyeḡoye?”

Bi tedi a giuna gado, “Nasalet Yesuna.”

⁸ Kamaina bi Yesu i giuwedina gado, “Kaikana e giuwemi te tagu taunana. Bi bamoda tagu ko tavutavuḡegu, ba niga oloolotodi* ko giuwedi te sa nawa.” ⁹ Niga giuna ba dolinemo i giugiuwedina mainana i tubuḡa. Tana i giuna gado, “Tamagu, kuna viteviteguna mote ḡemota e laipaili.”†

* **18:8:** Yesu i giuna gado, “Niga oloolotodi, ba tana ena tauwaikaiwatana i giugiuwedi.” † **18:9:** Diyon 6:39

¹⁰ Ĝome te Saimon Pita ena kwatikwati i soluvai bi pilisi saĝasaĝa guletina ena taupaula isana Malukasi beyana kataiyanemo i tadi kamaĝe.

¹¹ Yesu, Pita i giuvavasaĝena gado, “Em kwatikwati ku sako munage ena gabumo. Tam kunai noĝota bena Tamagu wainuwatoi yavina i viteguna mote yãma nawae, ee? Bena yã nawae.”

¹² Kamaina bi Loum edi tauwaiĝaviya visa, edi bada bi pali vanuwina tauyavena Yesu a kaididi bi a pani. ¹³ Tedi tana a gei nawe Kaiyapas botiyana Anas lisinemo. Kaiyapas ba pilisi saĝasaĝa guletina mba kwalabunemo. ¹⁴ Kaiyapas taunana wala Diu babadidi i giuwedina gado, “I visu te lava ĝemota lava matabudi aubaidi ya peki.”‡

Pita ena valele dolidolina

(Met 26:69-70, Mak 14:66-68, Luk 22:55-57)

¹⁵ Saimon Pita bi tauwaikaiwatana ĝesauna§ Yesu a vavawata nawe. Pilisi saĝasaĝa guletina mba tauwaikaiwatanina ĝesauna i sibe taunana aubaina, Yesu vaitena a sola nawa pilisi saĝasaĝa guletina ena vanuwa didiyaunemo. ¹⁶ Bi Pita ba ganakuku mataetinemo i waiwailaba. Bi mba tauwaikaiwatanina ĝesauna i potiyovo munaga ganakuku mataetinemo bi taupaula waivinina ĝome noyanoyana i giuwe te Pita yai doli saĝe ganakuku noponemo.

¹⁷ Bi taupaula waivinina Pita i waitalayena gado, “Tam kota niga olotona ena tauwaikaiwatana ĝemota, ee?”

‡ **18:14:** Diyon 11:49-50. § **18:15:** Giu tauwaikaiwatana ĝesau ba Diyon.

Bi Pita giu i waimunena gado, “Geḡa, mote tagu.”

¹⁸ Mba ḡome ba tululu i didiga taunana aubaina, taupaula bi tauyava kai a muka, a moito waikwaivivili bi a malimalili. Bi Pita kota ḡome vaitena a malimalili.

Pilisi saḡasaḡa guletina Yesu i waitalaye

(Met 26:59-66, Mak 14:55-64, Luk 22:66-71)

¹⁹ Tedi ḡome a malimalili ba Pilisi saḡasaḡa guletina noke Yesu i waitalayena gado, “Em tauwaikawaiwatana ba mabai bi bai kuna wailoveloveye?”

²⁰ Bi Yesu giu i waimunena gado, “Tagu sauga matabuna debamo e gagagali. Tagu Diu lavedi edi bolu vanuwidiḡa bi pali vanuwinemo bamo Diu lavedi a waḡemotana ba ḡome e waiwailovelove. Bi mote bamo kandavonemo yà giugiu. ²¹ Bai aubaina kwa waitalayegu? Lava a vaivaiyeguna kwai talayedi. Tedi bai e giugiuwena a sibe.”

²² Laḡannemo Yesu niga mai i giugiu ba tauyava ḡemota diyanemo i moimoitona Yesu i launevakau bi i giuwena gado, “Mba mainana pilisi saḡasaḡa guletina ena giu waimunena, ee?”

²³ Bi Yesu giu i waimunena gado, “Bamoda bai giuna e vatowapana ba kwa giu, bi bamo te giukauwa e giuwena ba bai aubaina kuna launevakaugu?”

²⁴ Ḡome te Anas Yesu manima panipanina i giukamaḡe pilipilisi edi bada Kaiyapas lisinemo.

Pita ena valele wailabuna bi waifaionina

(Met 26:71-75, Mak 14:69-72, Luk 22:58-62)

²⁵ Bi Saimon Pita i moito i malimalili bi ai talayena gado, “Tam kota ena tauwaikawaiwatana ġemota, ee?”

Tana i valelena gado, “Geġa, mote tagu.”

²⁶ Ġome ba pilisi saġasaġa guletina ena tau-paula, bi tana ba Pita oloto beyana i tadtadika-maġena ena dam lavana. Mba taupaulina Pita i giuwena gado, “Tagu olip kaina gugulunemo tam tana vaitena e kitemi.” ²⁷ Ġome Pita i valevalele munaġa, ba kamkam ġaba i waitubu.

*Yesu Paelat matanemo i moito
(Met 27:1-14, Mak 15:1-5, Luk 23:1-5)*

²⁸ Yesu ba Kaiyapas ena vanuwemo bi ola-lala kaikana Diu babadidi ai doli nawe Loum gabemanina isana Paelat lisinemo. Tedi mote a ġoye te sai miledi, taunana aubaina Paelat ena animiyamo mote a valageta, banina a ġoyeġoye te Vawaitauli Soina sa kani. ²⁹ Kamaina bi Paelat i potiyovo doġamo bi i waitalayedina gado, “Niga lavana bai gebona i voiye bi ko natonatome lisigumo?”

³⁰ Tedi Paelat ena giu ai munena gado, “Bamoda tana mote maso pilipili tauvoyedi maso bai aubaina kei doli natome lisimmo.”

³¹ Paelat i giuna gado, “Temi koi doli nawe bi emi waiġake luvanemo ko etale.”

Bi Diu babadidi mamedidi a giuna gado, “Tama mote ema waibada bai ima kenakena te lava kai peki.” ³² Bi Yesu bainewa sai pekina ba i ġei giuwata bi bai i giugiuwena luvanemo mainana ya peki.

³³ Mba ġome te Paelat i valageta munaġa ena animiyamo, bi i giu te Yesu a natome lisinemo

bi i waitalayena gado, “Tam ba Diu lavedi edi ḡalibona, ee?”

³⁴ Bi Yesu i waitalana gado, “Niga ba tam taumḡa em noḡota kwa giugiuwegu ee lava a giugiuwemna kwa giugiuwegu?”

³⁵ Bi Paelat giu i waimunena gado, “Tam kunai noḡota te tagu Diu lavagu, ee? Niga ba tam em lava otidi bi pilipilisi edi babada a pani natomem tagu lisigumo. Tam bai gebona kuna voiye?”

³⁶ Ġome Yesu giu i waimunena gado, “Tagu egu waibada mote niga dobunemo e vai. Bamoda egu waibada niga dobunemo e vai, maso ba taukai-watagu aubaigu ai ḡaviya te Diu babadidi nimed-imo a kaikamaḡegu. Bi geḡa te, egu waibada ba dobu ḡesaunemo e vai.”

³⁷ Kamaina bi Paelat i giuna gado, “Tam ba ḡalibona.”

Bi Yesu giu i waimunena gado, “Tam kwa giugiu te tagu ḡalibona ba kuna giukauwa. Tagu niga dobunemo e yovo bi e tubuḡana ba giukauwa yà giuwata. Tedi mabai giukauwa a sibesibena ba kalinagu sa vaivaiye.”

³⁸ Bi Paelat i waitalana gado, “Giukauwa ban-ina ba bai?” Ġome Paelat i potiyovo munaḡa lava lisidimo bi i giuwedina gado, “Tana mote bai gebona i voiye te tagu yà etale. ³⁹ Bi geḡa te, temi emi vaivaimo ba Vawaitauli Soina sauginemo, biliwelokomo taumiya ḡemota yà kaikaikamaḡe. Temi ko ḡoyeḡoyena Diu edi Ġalibona aubaimi yà kaikamaḡe, ee?”

40 Ġome tedi a binau saġena gado, “Geġa, mote tana. Tama ka ġoyeġoyena Balabas kwa kaikamaġe.” Balabas wala ġaviya tauwaitubuna.

19

Paelat i waianina te Yesu sa tupalatu

¹ Bi Paelat ena tauwaiġaviya i giuwedi te Yesu sa biti, kamaina bi tedi tana a biti. ² Tauwaiġaviya donadona a pipini bi Yesu kununemo a sako bi gala molemolewina ai kote. ³ Bi lisinemo ai velaumunaġa bi a giugiuna gado, “Ebom, Diu edi ġalibona.” Kamaina bi a launevakau.

⁴ Paelat i potiyovo munaġa bi Diu a waiġemotidina i giuwedina gado, “Yà kapotiyovo lisimimo te ko kita. Tagu yà giugiuwemi te konai wavuna ba lisinemo mote bai e banavi.”

⁵ Ġome te Yesu kunuteiya waidonadonana bi gala molemolewina a waikotena i potiyovo, bi Paelat i giuwedina gado, “Lavana niga.”

⁶ Sauginemo Pilisi edi babada bi pali vanuwina tauyavena a kitakita ba a binauna gado, “Ku tupalatu, ku tupalatu.”

Bi geġa te, Paelat i giuwedina gado, “Temi ko vai nawe te ko tupalatu, banina tagu mote ena gebo bai e banavi.”

⁷ Bi geġa te, Diu babadidi a laugayabagibagina gado, “Ema waiġake ya kenakena te mba waiġakena luvanemo tana kamaina te ya peki. Banina tana i giu munaġe te tana ba Maimaituwa Natuna.”

⁸ Laġannemo Paelat niga giuna i vaivaiye ba i naila gulata. ⁹ Ġome te Paelat i munaġa vanuwa

noponemo bi Yesu i waitalayena gado, “Tam dobu isana lavam?” Bi Yesu mote bai i giuwe.

¹⁰ Bi Paelat i giuna gado, “Bai aubaina egu giu mote ku waimune? Tam kuna sibe ee geḡa te tagu waibada lisigumo ya kenakena te yà kaikamaḡem ee yà tupalatum?” ¹¹ Bi Yesu giu i waimunena gado, “Em waibada dibunemo yà miyamiya, banina Maimaituwa i vitem. Bi aiyai lavana i pani natomeguna lisimmo ba tana gebo dididiga i voiye.”

¹² Ḡome Paelat eta i tavutavu te maso Yesu i kaikamaḡe bi geḡa te, Diu lavedi a binabinauna gado, “Bamoda niga olotona kwa kaikamaḡe bi ya nawana ba Sisa mote tam imai tauyem. Banina, aiyai lavana ya giugiu te tana ḡalibona ba tana Sisa ya laulauyovoḡe.”

¹³ Sauginemo Paelat niga giudi i vaivaiyedi ba Yesu i waidoli te a potiyovo. Kamaina bi taulauetala ena animiyamo i miya. Mba gabuna sa waiisana Gasagasana Alemik kalinedimo sa waiisana Gabata. ¹⁴ Suwalamodo balana muliḡa kaka Vawaitauli Soina ya tubuḡa. Bi Paelat Diu lavedi i giuwedina gado, “Emi ḡalibona naniga.” ¹⁵ Tedi a binauna gado, “Ku nawe tabunemo kwa tupalatu! Kwa tupalatu!” Bi Paelat i waitalayedina gado, “Gode, emi ḡalibona yà tupalatu, ee?” Bi pilisi edi babada giu ai munena gado, “Tama mote bamo ema ḡalibona ḡesau, kamaina Sisa taunaḡa.” ¹⁶ Bi etala mulinemo ba Paelat Diu lavedi nimedimo Yesu i sako te sa tupalatu.

Yesu a tupalatu

(Met 27:32-34, Mak 15:21-32, Luk 23:26-43)

Kamaina bi tauwaiḡaviya Yesu ai doli.

¹⁷ Tana taunaḡa ena kolosi i avali bi i potiyovo te i nawa Kunukoukou gabunemo. Mba modomodona Alemik kalinedimo ba sa waiisana Golgota. ¹⁸ Gome Yesu kolosimo a tupalatu bi diyanemo ba lava labu vaitedi kota a tupalatudu. Lava ḡemota kataiyana yawaninemo bi ḡesauna ḡeniyana yawaninemo. ¹⁹ Paelat giugiu watigēna i gilumina gado, “Nasalet Yesuna, Diu lavedi edi Ḡalibona.” Te kolosi modonemo a tutu waipatu.

²⁰ Lava wapewapedi niga gilumina a iyeve, banina Yesu anitupalatuna gabuna ba mote manekemo bi malagai dididiga diyanemo. Gilumina ba Alemik, Latin bi Gulik kalinedimo.

²¹ Bi pilisi edi babada nuwedi i medi bi Paelat a giuwena gado, “Bai aubaina kuna gilumana gado, ‘Diu lavedi edi Ḡalibona?’ Tam maso kuna gilumana gado, ‘Niga lavana i giuna gado, Tagu taunana Diu lavedi edi Ḡalibona.’”

²² Gome te Paelat edi giu i waimunena gado, “Bai e gilugilumina ba kamaina e gilumi.”

²³ Yesu kolosimo a tupalatu mulinemo ba tauwaiḡaviya 4 Yesu ena gala a legaudi bi a dailidi te dubu 4, bi ai legau ḡemoḡemota. Bi kota kwama lofalofana, noponemo anikote vaitena a vai. Niga kwamana ba mote popopona bi ḡauḡaulina. ²⁴ Tedi a giuna gado, “Mote tama lisi bi ta koitiliye te aiyai ya vai.” Niga kauwina i tubuḡana ba gilugilumina wadubona i giugiuna luvanemo,

“Tedi egu gala a dailidi

bi a koitili te aiyai ya legaudi.”*

* **19:24:** Sale 22:18.

Taunana aubaina, tauwaiḡaviya niga kauwidi mai a voyedi.

²⁵ Yesu ena kolosi diyanemo taumoito ba Yesu tinana matasina, Kiliyopas mwanena Meli bi Meli Magadalin. ²⁶ Laḡannemo Yesu i kita te tinana bi ena tauwaikaiwatana i ḡoyeḡoye kauwena vaitena a moimoito ba tinana i giuwena gado, “Waivini, mba taunana natum.” ²⁷ Bi kota ena tauwaikaiwatana i giuwena gado, “Niganana niga waivinina ba tinam.” Mba ḡome te ena tauwaikaiwatana tinana i waidoli nawe ena vanuwemo.

Yesu Ena Peki

(Met 27:45-56, Mak 15:33-41, Luk 23:44-49)

²⁸ Mba kauwidi mulidimo, Yesu i sibe te ena noya i waikovi bi bai gilugilumina wadubonemo i giugiuwena ya tubuḡana aubaina i giuna gado, “Tagu gadogu i magu.”†

²⁹ Ḡome ba waen waigolana dubina i kenakena. Kamaina bi waen anitaina ai dakwa bi kai isop lagana a vai te a kaiḡavi bi ai yoyo saḡe Yesu mudunemo. ³⁰ Yesu waen waigolana i tego mulinemo ba i giuna gado, “Bai matabuna i kovi.” Ḡome iwana i taunoku bi aluwina Tamana i vite te i peki.

³¹ Bi mba laḡanna ba vononoḡa laḡanna bi bokinamai ba Diu lavedi edi Waiyawasi Laḡanna laukaina. Banina, Diu lavedi mote sima ḡoyeḡoye te edi Waiyawasi Laḡannemo tubuḡa kolosi modonemo sima dawē. Taunana aubaina, Paelat ai baḡa te kaḡedi sa doukotodi bi sa sivu yovoḡedi.

³² Kamaina bi tauwaiḡaviya ḡome olooloto labu

† **19:28:** Sale 22:15, 69:21.

Yesu vaitena a tupatupalatudina kaḡedi a gei doukotodi. ³³ Bi Yesu a kitakita ba tana kaikana i peki, taunana aubaina kaḡena mote a doukotodi. ³⁴ Bi geḡa te, tauwaiḡaviya ḡemota Yesu giligilina alaiyamo i gwaligwali, ba maḡemota kwasina bi gauba i pusuwali. ³⁵ Bi oloto niga kauwina taukitana ba i giu te niga ba giukauwa. Tana bai i kitakitana ba i sibe te giukauwa ya giugiuwe, taunana aubaina temi koi sumaḡa. ³⁶ Niga kauwidi a tubuḡana ba gilugilumina wadubonemo bai a giugiuwedina mainana a tubuḡa. Gilugilumina wadubonemo i giuna gado, “Tana mote bamo siliḡena ḡemota i nuwakoto.”[‡] ³⁷ Bi gilugilumina wadubona ḡesaunenemo kota i giuna gado, “Bi tana giligilina gwaligwalina kaka lava sa kita.”[§]

Yesu a dobo

(Met 27:57-61, Mak 15:42-47, Luk 23:50-56)

³⁸ Mba mulinemo ba Alimatiya olotona isana Diyousep, Paelat i waibaḡa te Yesu tubuḡina ya vai nawe. Bi Diyousep ba Yesu ena tauwaikaiwatana ḡesauna bi tana kandavonemo i miyamiya, bantina Diu lavedi edi babada i nainaledi. Paelat i waianine te tubuḡa i avalo nawe. ³⁹ Nikodimas kota bona panepanedi, maela bi aloye vaitena vitavitalena, 30 kiloglem luvana i legaudi te Diyousep vaitena a nawa. Nikodimas tana taunana dolinemo dudubalaḡa i nawa Yesu lisinemo. ⁴⁰ Bi ololotodi labu Yesu tubuḡina a vai te bona panepanedimo tubuḡina a laipanepane bi gala potipotidimo a suma, Diu lavedi edi

[‡] **19:36:** Potiyovo Kamaḡa 12:46, waiḡake Wailabuna 9:12, Sale 34:20. [§] **19:37:** Sakalaiya 12:10.

laudobo vaivaina luvanemo. ⁴¹ Yesu bamo a tupatupalatuna diyanemo ba vokai wadiwadidi. Bi ḡome ba tauyewa valivaliuna bi mba tauyewanemo mote bamo taubeu ḡesauna a sako. ⁴² Bi Diu lavedi edi Waiyawasi Laḡanna vokaukauwina aubaina te Yesu tubuḡina mba tauyewanemo a sako, banina manekina mote i lofa.

20

Yesu pekimo i kena moito

(Met 28:1-8, Mak 16:1-8, Luk 24:1-12)

¹ Sande oleolelinemo dobu mawaidudubalina, Meli Magdalin i nawa tauyewamo. Ḡome tauyewa mataetina ḡakimina ḡimaḡima kamaḡena i kita.

² Mba ḡome te waivini i velau i nawa Saimon Pita bi Yesu ena tauwaikaiwatana ḡemota i ḡoyeḡoye kauwena lisidimo bi i giuna gado, “Tauyewamo Bada taubeuna a kaikamaḡe te bamo ḡome a sakona, tama mote ke sibe.”

³ Kamaina bi Pita bi Yesu ena tauwaikaiwatana ḡesauna vaitena a nawa tauyewamo. ⁴ Tedi labuḡidi a velavelau bi ena tauwaikaiwatana ḡesauna i velau gulata te Pita i gose bi tauyewamo i gei tava. ⁵ Tana i laudulu bi tauyewa nopona i kita te galaḡa a kenakena bi mote i sola nawa. ⁶ Saimon Pita muliḡa i tava te i sola nawa tauyewamo, bi i kita te galaḡa a kenakena. ⁷ Bi kota i kita te Yesu kununa anisumana galana ba taunemo i nuwanoku te tabunemo i kenakena. ⁸ Bi Yesu ena tauwaikaiwatana ḡesauna i geigei tavana kota i sola nawa tauyewamo, bi i kita te

i waisumaḡa. ⁹ Bi gilugilumina wadubonemo ya giugiu te Yesu kaka pekimo ya kenamoito. Bi tedi mba giugiuna mote a sibe. ¹⁰ Kamaina bi tedi a munaḡa bamo ḡome a miyamiyanemo.

*Yesu Meli Magdalin lisenemo i laumaḡata
(Met 28:9,10, Mak 16:9-11)*

¹¹ Bi Meli ba tauyewa mataetinemo i moito bi i ḡabaḡaba. Tana maḡabaḡabana i laudulu bi i waikita nawa tauyewa noponemo. ¹² Bi bamo Yesu taubena a waikenanemo, aneya labu edi gala potipotidi i kitedi a miyamiya. Ġemota kununa yawaninemo bi ḡesauna kaḡena yawaninemo.

¹³ Bi aneya Meli ai talayena gado, “Waivini, tam bai kwa ḡabeḡabe?” Bi tana i giuwedina gado, “Egu Bada taubeuna a nawe bi mote yà sibe te bamo ḡome a sako.” ¹⁴ Mba ḡome waivini i tautauvitale ba Yesu i kita i moimoito, bi mote i kitaḡone te mba Yesu.

¹⁵ Yesu i waitalana gado, “Waivini, bai aubaina kwa ḡabaḡaba, bi aiyai kwa tavutavuḡe?” Bi tana i wainoḡota te bena taubayau, taunana aubaina i giuna gado, “Goma, bamoda Yesu tubuḡina kuna vaina ba kwa giuwegu te bamo ḡome kuna sako bi yà nawa te yà avala natome.”

¹⁶ Yesu i giuna gado, “Meli!” Bi tana i tauvitale bi i ḡabana gado, “Laboni. Niga giuna Alemik kalinedimo banina ba Tauwailovelove.”

¹⁷ Yesu i giuna gado, “Tam mote kuma taukonigu, banina tagu yaḡolo mote e saḡa e nawa Tamagu lisenemo. Bi kwa nawa valevaletigu kwa giuwedi te tagu yà

munamunḡana Tamagu bi Tamemi, egu Maimaituwa bi emi Maimaituwa lisiinemo.”

¹⁸ Meli Magdalin giu i vai nawe Yesu ena tauwaikaiwatana lisidimo bi i giuwedina gado, “Tagu Bada e kita.” Kamaina bi Bada bai giudi i giugiuwena taudidi tedi i giuvitedi.

Yesu ena tauwaikaiwatana lisidimo i laumaḡata

(Met 28:16-20, Mak 16:14-18, Luk 24:36-49)

¹⁹ Mba Sandena aubiganemo, Yesu ena tauwaikaiwatana vanuwa noponemo ai ḡemotidi bi mataeta a gudu ḡavute, banina Diu babadidi a nailedi. Bi ḡome a miyamiya ba i waimaḡemoti te Yesu poudimo i laumaḡata bi i giuwedina gado, “Nuwauba lisimimo.” ²⁰ Mba giuna mulinemo ba nimana bi gilgilina i wailovedi. Bi laḡannemo ena tauwaikaiwatana Bada a kitakita ba a yasisi gulata.

²¹ Kota Yesu i giu munagana gado, “Nuwauba lisimimo. Tagu Tamagu i giukamaḡegu bi tagu kota mainana temi ya giugiuamaḡemi.”

²² Bi ḡome te lisidimo yawasina i bunanai kamaḡe bi i giuwedina gado, “Aluwa Waiyawa ko vai! ²³ Bamoda lava edi gebogebo ko noḡoti kamaḡedina, ba Maimaituwa edi gebogebo ya noḡoti kamaḡedi. Bi bamoda temi edi gebogebo mote koma noḡoti kamaḡedi ba Maimaituwa mote edi gebogebo ima noḡoti kamaḡedi.”

Yesu Tomas lisiinemo i laumaḡata

²⁴ Bi laḡannemo Yesu i tavatava ena tauwaikaiwatana 12 lisidimo, ba nopodimo ḡemota isana Tomas (sa waiisana Didimas) tana mote ḡome.

25 Kamaina bi ena tauwaikaiwatana ḡesaudi Tomas a giuwena gado, “Tama Bada ke kita!” Bi tana i giuna gado, “Mm, tagu mote yàmai sumaḡa bi dolina tutu leleidi nimanemo yà kitedi, nimagalagumo yà taukonidi bi giligilina gwaligwalina leleina yà taukoni kaka bi yài sumaḡa.”

26 Wiki ḡemota i kovi mulinemo ba ena tauwaikaiwatana koṭa a tava vanuwemo ai ḡemoti munagedi. Bi Tomas ba vaitena ḡome. Avena te mataeta gudugudu ḡavutina bi yaḡolo te Yesu poudimo i laumaḡata bi i giuwedina gado, “Nuwauba lisimimo.” 27 Ḡome Yesu Tomas i giuwena gado, “Nimagalammo nimatabagu kwa taukoni bi nimagu kwa kitedi. Bi nimam kwa tuḡu te giligiligu kwa taukoni. Tam nuwakulukuluva kwa kaisako bi kwai sumaḡa.” 28 Kamaina bi Tomas i giuna gado, “Tam egu Bada bi egu Maimaituwa.”

29 Kamaina bi Yesu i giuna gado, “Tam kunai sumaḡana banina kuna kitagu. Bi tedi mabai mote a kitagu bi sa waisumaḡana ba kakavisuvisudi.”

Diyon niga bukana i gilumina ba banina niga

30 Yesu anisove matailidi wapewapedi ḡesaudi ena tauwaikaiwatana matedimo i voivoiyedina ba niga bukanemo mote a gilumidi. 31 Bi niga taudidi a gilumidina ba temi kamaina te Yesu koi sumaḡe te tana taunana Buyobuyona, Maimaituwa Natuna. Bi temi koi sumaḡena ba ena ḡailisimo kaka yawasana ilailala ko banavi.

21

Yesu ena tauwaikaiwatana 7 lisidimo i laumaḡata

¹ Laḡan visa a kovi mulidimo ba Yesu Galili topana diyanemo, ena tauwaikaiwatana lisidimo i laumaḡata munaḡa. Niga kauwina i tubuḡana ba niga mainana. ² Yesu ena tauwaikaiwatana Galili topana diyanemo ai ḡemotidina ba: Saimon Pita, Tomas sa waiisana Didimas, Nataniyel ba Keina lavana, bi Keina malagaina ba Galili plovins noponemo, Diyebedi natunatuna bi ena tauwaikaiwatana labu vaitedi.

³ Bi Saimon Pita ena lava i giuwedina gado, “Tagu gomo aubaina yà nawanawa.” Bi tedi a giuwena gado, “Tama vaitem ta nawa.” Kamaina bi edi wagamo a gelu, bi tedi mba dudubalinemo mote bamo iyana a konedi.

⁴ Bi laḡan sakosako balana ba Yesu nisa diyanemo i laumoito kamaḡe, bi ena tauwaikaiwatana mote tana a kitaḡone.

⁵ Yesu ena lava lisidimo i binauna gado, “Egu lava, temi iyana kona konedi ee geḡa?”

Tedi giu ai munena gado, “Geḡa, mote iyana ke konedi.”

⁶ Kamaina bi i giuwedina gado, “Emi gomo kataiyemi yawaninaḡa ko pwalage nawe kaka iyana ko konedi.” Bi laḡannemo mai a voivoiye ba mote ḡemoḡemotina te maso gomo a solu saḡe wagamo. Banina tedi iyana wapewapedi a konedi.

⁷ Gome tauwaikaiwatana ḡesauna Yesu i ḡoyeḡoye kauwena Pita i giuwena gado, “Noi ba Bada.” Laḡannemo Saimon Pita i vaiye te

noi ba Bada, ba ena kwama dabanemo anikote i kote munaḡe bi i laupoti topamo bi i nawa diyadiyamo. ⁸ Bi Yesu ena tauwaikaiwatana ḡesaudi ba wagamo. Tedi waga a ḡiu bi iyana gomona wanawanavuna a solu nawena diyadiyamo, banina mba ḡome te gelemo ba mote i lofa, 90 mita luvana.

⁹ Laḡannemo waga a potipotiyovo kamaḡe ba tedi kai mafuwalinemo iyana kalakalatidi bi buledi vaitedi a kitedi. ¹⁰ Yesu i giuwedina gado, “Temi iyana noi taunana kona konekonedina ḡesaudi ko natomedi.”

¹¹ Kamaina bi Saimon Pita i kaisaḡa wagamo, gomomo i kabi te i solu saḡe gelemo. Bi iyana nananakidi ba wapedi 153, bi avena te iyana a wapa gulata bi gomo mote i nuwalisi. ¹² Yesu i giuwedina gado, “Temi ko nato bi ko kani.” Bamo mote tauwaikaiwatana ḡesau Yesu i waitalaye gado, “Tam aiyai?” Tedi a sibe otiḡe te tana ba Bada.

¹³ Yesu buledi i vai bi ena tauwaikaiwatana i vitedi, bi kota iyana i vai te i vitedi. ¹⁴ Bi Yesu pekimo i kenamoito mulinemo, niga taunana ba sauga waifaionina tana ena tauwaikaiwatana lisidimo i laumaḡata.

Yesu Pita i saḡe munaḡe

¹⁵ Laḡannemo a kanikani kovi ba Yesu, Saimon Pita i waitalayena gado, “Saimon, Diyon natuna, tam kwa ḡoyeḡoye gulateguna kaka niga em lavedi, ee?” Pita Yesu ena giu i waimunena gado, “Emaso, bena kuna sibe te tagu yà ḡoyeḡoyem.”

Kamaina bi Yesu i giuna gado, “Egu sipu kwai kani bagibagidi.”

¹⁶ Yesu i giu munaḡana gado, “Saimon, Diyon natuna, tam kwa ḡoyeḡoyegu, ee?”

Ḡome Pita i giuna gado, “Emaso, Bada, tam kuna sibe.” Kamaina bi Yesu i giuna gado, “Tam egu sipu kwa labe kauwedi.”

¹⁷ Yesu waitala waifaionina, Saimon lisinemo i voyena gado, “Saimon, Diyon natuna tam kwa ḡoyeḡoyegu, ee?”

Yesu waitala i waifaioni, taunana aubaina te Pita nuwana i gebo. Kamaina bi Saimon i giuna gado, “Bada, bai matabuna kuna sibe te tagu ya ḡoyeḡoyem.”

Yesu giu i waimunena gado, “Egu sipu kwai kani bagibagidi. ¹⁸ Tagu giukauwemo ya giugiuwem, tam mavalivaliummo ba kunai gala bi em nuwalauwataḡa ku nawanawa. Bi laḡannemo kuna magulana ba nimam kwa tuḡudi te lava ḡesauna yai galam, nimammo ya kabi bi yai dolim te mote aninawa ku ḡoyeḡoyena maiḡa ya nawem.” ¹⁹ Yesu, Pita lisinemo niga mainana i giuna ba bainewa Pita ya peki bi Maimaituwa namala ya vaina taunana i giugiuwata. Kamaina bi Yesu Pita i giuwena gado, “Ku kaiwatagu.”

²⁰ Ḡome Pita i tauvitale bi i kita te tauwaikawaiwatana Yesu i ḡoyeḡoye kauwena ba i kaikaiwatedi. Tana taunana Vawaitauli Soinemo Yesu diyanemo i miyamiyana, iwana i taunawe Yesu lisinemo bi i waitalayena gado, “Bada, tam aiyai ya sakoyovoḡem?” ²¹ Sauginemo Pita, noi olotona i kitakita ba i waitalana gado, “Bada, bi noi olotona ba bainewa?”

²² Yesu giu i waimunena gado, “Bamoda tagu yà ḡoyena ba tana ya miyamiya bi tagu yà nato munaḡa. Bi bai aubaina kwa ḡoyeḡoyena kwa sibe? Bi tam ba kamaina te kwa kaiwatagu.”

²³ Kamaina bi Yesu ena tauwaikaiwatanana nopodimo niga giuna i dabalala te bena mba tauwaikaiwatanina mote ima peki. Bi geḡa te, Yesu mote i giu te tana mote ima peki bi i giuna gado, “Bamoda tagu yà ḡoyena ba tana ya miyamiya bi yà nato munaḡa. Bi bai aubaina kwa ḡoyeḡoyena kwa sibe?”

²⁴ Niga tauwaikaiwatanina taunana niga kauwidi i giuwatedi, bi kota i gilumidi. Bi ke sibe te bai ya giugiuwena ba giukauwa.

²⁵ Bi Yesu kauwa wapewapedi ḡesaudi kota i voyiedi. Bamoda kauwidi matabudi bi a gilumidi ba yà noḡonoḡoti te bukedidi maso dobu ai wanavu.

Giu visuvisuna
Portions of the Holy Bible in the Kakabai language of
Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Kakabai long Niugini

copyright © 2010-2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kakabai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-03-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Mar 2024 from source files dated 27 Mar 2024

8614ef9e-7279-5fda-a20a-4c1b45b2f51a